Cei care nu au mai trecut frontiera / Cortina de gheață

ROMÂNIA
Newsweek®

ANUL 4 ■ NUMĂRUL 121
■ PREȚ: 14,90 LEI ■ 4-17.06.2021

MĂRIREA ȘI DECĂDEREA MINERILOR

În anii '90, minerii făceau legea în România. După mai bine de 30 de ani, greșelile trecutului s-au întors împotriva lor. Nu mai e mult până când ultimul lămpaș va fi stins.

21121
5 948494 000029

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

Newsweek ROMÂNIA

4-17.06.2021 _ ANUL 4 _ NR.121

Apare bilunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 18 iunie 2021

SUMAR

Periscop

06 **București vs. Budapesta**
Școala, mai ieftină. Dar mai slabă

Opinii

10 CĂTĂLIN PRISACARIU
Justiția română în 2021. Băluță vs. *Newsweek*

11 SABIN GHERMAN
Despre separatismul românesc. Vreau o țară plictisitoare

Dosar

12 **Frontieriștii**
Cei care nu au mai trecut granița

16 Pe urmele frontieriștilor: a treia încercare de aflare a adevărului

18 Singura plângere IICCMER pe tema frontieriștilor, respinsă de instanță

Periscop

22 **Pandemia bugetară**
Șefa achizițiilor COVID: propusă de Teodorovici, susținută de USR-PLUS

Fotoreportaj

26 Mineriada ca un bumerang

Internațional

36 **Un nou front**
Cortina de gheață

40 **UE și NATO**
Problema Ungaria

Magazin

42 **Curaj**
50 K – un om sare din spațiu

46 **Cazul Floyd**
Poate America să profite de acest moment?

56 **Călătorii**
Vine QRvacanța la plajă!

58 **Înot**
Calificat la Jocurile Olimpice la 16 ani

Calendar

62 „Gică“ se întoarce și redevine rege

» P.56

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Contributori _ Cristian Diaconescu, Iulian Fota, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

PARIS, FRANȚA

Marele canion de la turn

Artistul stradal francez Jean Rene, cunoscut pentru semnătura JR, a creat o instalație care le dă privitorilor senzația că turnul Eiffel se află deasupra unui vast canion. Instalația e expusă o lună, de pe 19 mai.

FOTO: PIERRE SUU/GETTY IMAGES

SĂRULEȘTI, CĂLĂRAȘI

Deșeuri, extremă urgență

Zeci de comisari ai Gărzii de Mediu și peste 200 de polițiști și jandarmi au descins pe 27 mai la firme și persoane care depozitează și ard ilegal deșeuri în Sărulești, județul Călărași.

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

PARATY, BRAZILIA

Praf de curățat spiritul

Liderul indigen Apohinã Pataxó suflă un praf făcut din ierburi sfărâmate, prin nasul lui Nawã Pataxó, ca parte a unui ritual de curățare a corpului și a spiritului, pe 24 mai.

FOTO: BUDA MENDES/GETTY IMAGES

XINING, CHINA

Cadouri pentru leopardul alb

Unul dintre puii de leopard de zăpadă crescut în captivitate stă lângă un cadou primit cu ocazia zilei sale de naștere, la Xining Wildlife Park, 27 mai. Mai are două surori identice.

FOTO: CHINA NEWS SERVICE VIA GETTY IMAGES

BUCUREȘTI VS. BUDAPESTA

Școala, mai ieftină. Dar mai slabă

Universitățile autohtone încearcă să atragă studenții străini prin intermediul frumuseților locale și al tarifelor de școlarizare mai mici. Statele vecine ne fac concurență propunând specializări mai bine evaluate în clasamentele internaționale, dar și taxe de școlarizare uneori triple.

PANDEMIE BUGETARĂ
Șefa achizițiilor COVID: propusă de Teodorovici, susținută de USR PLUS » P.22

„DACĂ EȘTI CETĂȚEAN ROMÂN CARE A STUDIAT în străinătate, cetățean străin de etnie română sau pur și simplu cetățean străin și dorești să-ți continui studiile în România, ai ajuns exact pe pagina care conține toate informațiile necesare pentru a începe procesul de înrolare în sistemul de învățământ românesc". Astfel se deschide pagina găzduită de Ministerul Educației care îndeamnă studenții străini să acceseze oferta de studiu în România.

Numărul studenților străini care vin să studieze aici este în creștere de la an la an. Astfel, în 2019 s-au înregistrat 25.326 studenți străini în România, în creștere cu 500 de locuri față de 2018. Și dublu față de acum un deceniu, când România primea 13.778 de studenți din alte state.

Universitățile se înghesuie să predea limba română

Această creștere exponențială a obligat Ministerul Educației să dea, în 2017, un ordin prin care să stipuleze că „anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini este un program de studii universitare cu durata de minimum 28 de săptămâni de activități didactice (60 de credite ECTS), care se finalizează cu un examen de evaluare a competențelor de limba română pentru nivelul minim B1, definit conform Cadrului european comun de referință pentru învățarea limbilor".

Ministerul a permis unui număr de 27 de universități să organizeze anul pregătitor pentru studenții străini: Universitatea București (300 locuri), Politehnica din București (80 de locuri), Academia de Studii Economice (50), Universitatea Babeș-Bolyai (200 locuri), dar și unor universități private: Româno-Americană (50 de locuri) sau Spiru Haret (50).

Admiterea pentru studenții străini se face pe bază de dosar sau prin concurs, iar cursurile pot fi ținute fie în limba română, fie în engleză sau franceză.

Un clip și despre Kövesi

România a lansat un clip de atragere a studenților străini în România. O inițiativă care vrea să compenseze scăderea accentuată a numărului de studenți români și situația delicată generată de acest aspect universităților private. Tinerii sunt îndemnați să vină în România printr-un spot de promovare care promite acces la facultatea unde a învățat Laura Codruța Kövesi, șefa Parchetului European, sau pictorul Adrian Ghenie. O treime din clip conține însă informații turistice.

Studenților străini le sunt promise festivaluri precum Untold sau Neversea, excursii la jumătate de preț cu trenul, peisaje deosebite, clipul realizat de Uniunea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării și de Ministerul Educației, sub umbrela platformei de promovare a universităților în străinătate, StudyinRomania, vorbind despre „educație de vârf, creștere personală, costuri mici și experiență de milioane". Cu toate acestea, despre educație se vorbește cel mai puțin în clip, cam un minut din cele patru.

O posibilă explicație ar putea fi reprezentată de faptul că universitățile românești nu sunt printre cele mai bine clasate nici la nivel mondial și nici în regiune. Nici la nivel de instituții și nici pe discipline.

La Educație, după Estonia, Polonia sau Ungaria

Clasamentului universităților din Europa Emergentă și Asia Centrală, publicat de QS Rankings, confirmă faptul că România nu mai este o forță universitară nici măcar la nivel regional. În primele 50 de universități din Europa centrală, est-europeană și din Asia centrală există o singură universitate românească.

Este vorba de Universitatea Babes-Bolyai din Cluj, care ocupă poziția 40. Statele din regiune stau mult mai bine cu prezența în Top 50:

- Rusia – 6 universități în Top 50;
- Estonia – 2 (locul 3 – Universitatea Tartu);
- Cehia – 5 (locul 4 – Universitatea Charles);
- Polonia – 4 universități;
- Ungaria – 4 universități;
- Bulgaria – o universitate.

Lucrurile nu stau bine nici la nivel global. În clasamentul QS World University Rankings 2021, al celor mai bune universități din lume, mai sunt doar două universități din România. Ungaria are 8, iar Polonia 15. Doar Universitatea București și Universitatea Babeș-Bolyai se află în clasamentul mondial pe locurile 801–1.000.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Foto GULLIVER / GETTY IMAGES

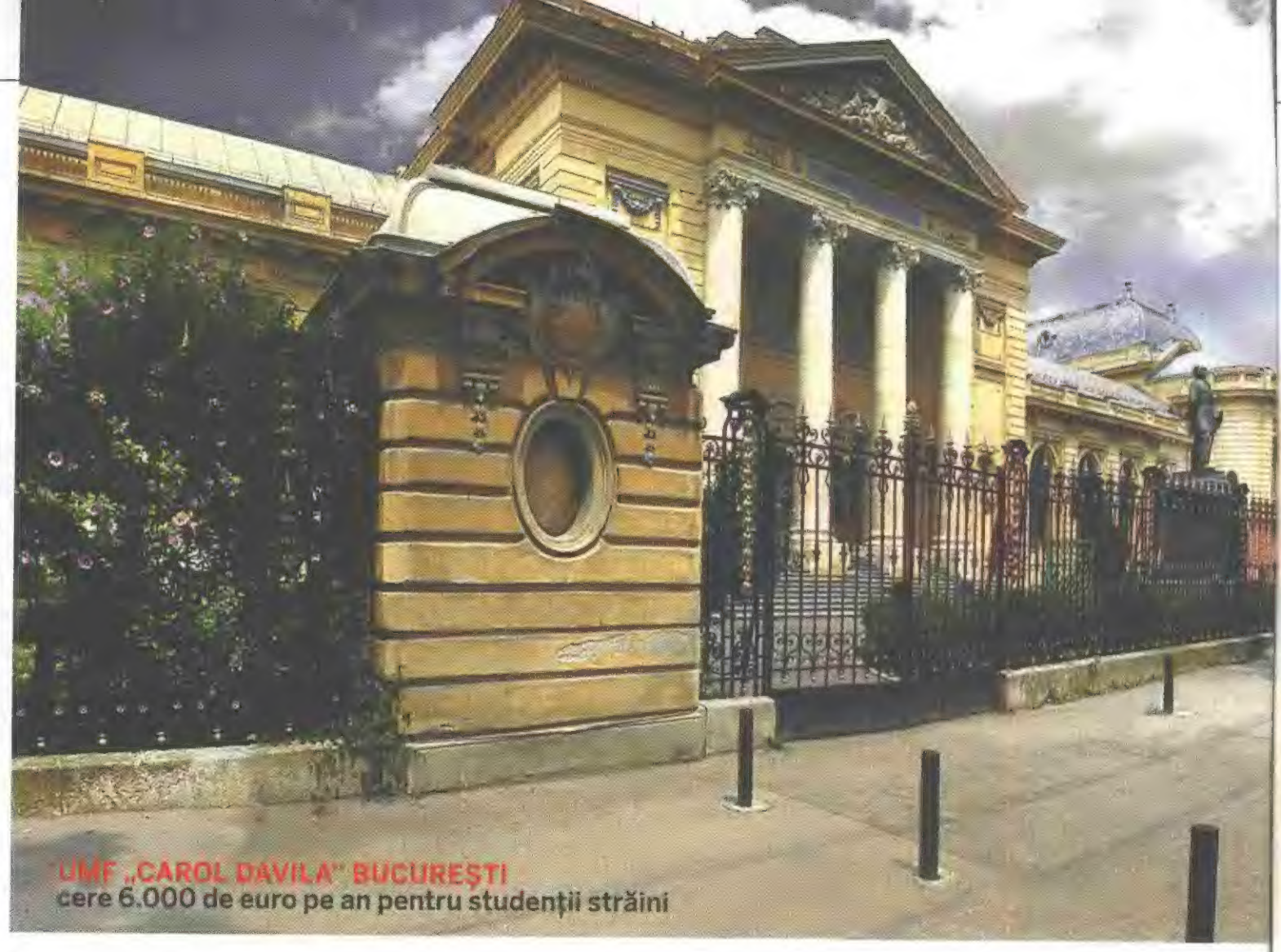

UMF „CAROL DAVILA" BUCUREȘTI
cere 6.000 de euro pe an pentru studenții străini

Clasamentele iau în considerare patru parametri: reputația academică, reputația angajatorilor, citări, Indexul H ce măsoară productivitatea și impactul lucrărilor publicate de cercetători.

Taxa de școlarizare la Medicină: între 5.000 și 6.000 euro pe an

România se află în spatele Ungariei atunci când vine vorba de clasamentul pe discipline. Și, atunci, de ce ar studia un tânăr străin medicina mai degrabă în România decât în Ungaria? Răspunsul: banii.

QS Rankings a prezentat clasamentul universităților de Medicină. Cea mai bine plasată (și siungura) este Universitatea Iuliu Haţieganu, care ocupă un loc între 351 și 400.

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, Simona Iclozan, de la Biroul Comunicare, Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Haţieganu, a arătat că Facultatea de Medicină a admis în anul universitar 2020-2021 un număr total de 316 cetățeni străini originari din țările membre ale Uniunii Europene. Dintre aceștia, 167 la programul de studiu în limba engleză, respectiv 149 la programul de studiu în limba franceză".

Cuantumul taxelor este variabil. „Pentru studenții admiși prin concurs de evaluare a performanțelor școlare și a realizărilor personale acesta variază între 3.500 de euro (la programele cu 180 și/sau 240 de credite) și 6.000 de euro (la programele cu 300 și/sau 360 de credite). Plata taxei de școlarizare se poate efectua integral sau în două tranșe egale; prima tranșă are scadența la 16 octombrie 2020, a doua la 16 februarie 2021", potrivit reprezentanților universității.

„La Universitatea de Medicină și Farmacie din Timișoara au fost ocupate toate cele 60 de locuri disponibile pentru cetățeni ai UE, din afara României, cu medii între 9,35 și 9,88. La Facultatea de Medicină în franceză au fost ocupate 9 locuri din cele 10 locuri pentru cetățeni UE, din afara României, cu medii între 8,51 și 9,70", a declarat pentru *Newsweek România* decanul Facultății de Medicină, Bogdan Timar.

Cuantumul taxei de școlarizare pentru studenții anului întâi este de 6.000 de euro.

Ungaria cere taxe aproape triple

În Ungaria, Universitatea Semmelweis se află poziționată între locul 201 și 250, cu 150 de locuri peste cea mai bună universitate de Medicină din România. Taxele de școlarizare sunt însă triple. Se plătesc 17.500 euro pe an.

Trei alte universități de Medicină din Ungaria sunt la nivelul universității Iuliu Haţieganu. Este vorba de universitățile de Medicină din Debrecen, Pecs și Szeged, de pe poziția 351 și 400. La Universitatea de Medicină din Debrecen taxa anuală este de 15.900 euro, iar la Stomatologie se ajunge la 16.500 euro pe an.

România nu are o universitate precum Universitatea Jagiellonian, poziționată între locurile 300 și 350. Taxele sunt și în acest caz mai mari decât la universitățile românești.

Anual, un student la Universitatea Jagiellonian trebuie să plătească o taxă cuprinsă între 12.000 și 14.000 de euro.

Universitatea Charles din Cehia se situează pe poziția 201 – 250 în domeniul medicinei. Taxele anuale sunt de 13.000 de euro.

Universitatea Semmelweis este cu 150 de locuri peste cea mai bună universitate de medicină din România. Taxele sunt triple

La București, de 5 ori mai ieftin decât la Varșovia

În clasamentului universităților din Europa Emergentă și Asia Centrală, România nu are nicio instituție de învățământ superior în top 70 în domenniul tehnologiei. Vecinii stau, iarăși, mai bine.

La Universitatea Politehnica din București, taxa pentru studenții străini (din UE) este de 900 de euro pe an.

Taxa la Universitatea Tehnică din Cluj Napoca (din state non-UE) este de 3.240 de euro pe an, adică 270 euro

CLASAMENTUL UNIVERSITĂȚILOR TEHNOLOGICE

Loc	Universitate	Țară
12	Universitatea Tehnologică Varșovia	Polonia
23	Universitatea Studii Tehnologice Brno	Cehia
31	Universitatea Tehnologică Talin	Estonia
35	Universitatea de Tehnologie Budapesta	Ungaria
59	Universitatea Tehnologică Bratislava	Slovacia
64	Universitatea de Tehnologie Praga	Cehia
73	Universitatea Politehnica București	România
93	Universitatea Gh Asachi Iași	România
120	Universitatea Tehnică din Cluj	România
130	Universitatea Politehnică Timișoara	România
163	Universitatea Tehnică Sarajevo	Bosnia
251	Universitatea Tehnică Moldova	R. Moldova
301	Universitatea de Inginerie	Bulgaria

STUDII ECONOMICE – QS RANKINGS – STATELE EMERGENTE DIN EUROPA

Loc	Universitate	Țară
35	Universitatea de Tehnologie și Economie Budapesta	Ungaria
167	Academia de Studii Economie	România
351	Universitatea de Economie din Varna	Bulgaria.

STUDII AGRICOLE – QS RANKINGS – STATELE EMERGENTE DIN EUROPA

Loc	Universitate	Țară
109	Szent István University	Ungaria
154	Universitatea Agricolă Nitra	Slovacia
251	Universitatea de Științe Agricole București	România
351	Universitatea Agricolă Tirana	Albania

pe lună. Pentru studenții din UE, taxa este de 900 de euro la Arhitectură și Urbanism și 700 de euro la facultățile de inginerie.

La Universitatea din Varșovia, se plătește o taxă de școlarizare de 4.500 de euro pe an pentru studenții străini. La Universitatea Brno, de asemenea, taxele sunt mult mai mari, plecând de la 3.200 euro pentru cursurile cu predare în limba engleză și pentru cetățenii străini.

La Universitatea Tehnologică din Talin, taxa anuală era de 3.500 de euro, iar la Universitatea de Tehnologie din Budapesta, taxa pentru studenții străini era de 6.500 euro.

Economia, predată mai ieftin

La Academia de Studii Economice, „pentru studenții cetățeni români, cetățeni din alte state membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European sau din Confederația Elvețiană", taxa anuală este de 800 de euro pe an. „Pentru studii universitare de licență, organizate la forma de învățământ cu frecvență, pentru studenții cetățeni din state care nu sunt membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European sau din Confederația Elvețiană, taxa este de 2.700 euro/an", potrivit universității.

La Universitatea de Tehnologie și Economie din Budapesta, taxa variază între 3.300 și 3.800 euro pe an.

Horticultura, mai ieftină. Medicina veterinară, mai scumpă

La Szent István University, taxa anuală de școlarizare este 3.800 de euro. La Universitatea de Științe Agricole, taxele sunt sub 1.000 de euro pe an dacă alegi horticultură sau zootehnie.

Pentru programul de studii universitare „Medicină Veterinară", cu predare în limba engleză/franceză, taxa de studii anuală este de 5.500 euro și se achită integral sau în două tranșe.

EDITORIAL

Justiția română în 2021. Băluță vs. *Newsweek*

CĂTĂLIN PRISACARIU, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

Sportivi, Goleaci și Băluți s-au instalat ca un cancer într-un sector al unei Capitale din UE. Dar vestea terifiantă este alta: metastaza s-a extins până în inima unității de parchet care ar trebui să destructureze crima organizată, nu să o sprijine.

Faptele

- primarul Daniel Băluță (Sectorul 4) a depus o plângere penală la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism în care acuză jurnaliști de la două publicații (*Newsweek România* și *Libertatea)* de constituire de grup infracțional organizat și șantaj;
- singurele „probe" menționate în plângere: *Newsweek România* a scris un articol despre o licitație organizată de Primăria Sectorului 4 iar *Libertatea* a preluat articolul, citând sursa;
- dosarul din DIICOT este instrumentat de procurorul Edi Ionuț Oprea, șef de serviciu, care decide să cheme la audieri, la foc automat, pe jurnaliștii nominalizați în plângerea penală de către Băluță;
- *Gândul* și *Cancan*, publicații deținute de condamnatul penal Radu Budeanu, publică în exclusivitate plângerea penală depusă de Băluță și îi „condamnă" pe jurnaliștii de la *Newsweek România* și *Libertatea*;
- RISE Project publică documente care atestă că partenera de viață a procurorului Edi Ionuț Oprea, avocata Simona Mihaela Oprea, a reprezentat doi membri ai familiei Goleac, foști subordonați ai lui Băluță și inculpați în dosare penale.

Câteva observații

1. Conflictul de interese este evident: procurorul Oprea anchetează jurnaliști care au scris despre un client al partenerei sale. Poate fi procurorul Oprea obiectiv, în astfel de condiții? Mecanismele Justiției nu lasă la latitudinea subiectivă a magistratului o astfel de decizie și-i oferă instituția recuzării. Procurorul Oprea, însă, a refuzat această opțiune și a ales să facă cercetări în dosar.
Nu știa procurorul Oprea că partenera sa, avocata Oprea, îi avusese drept clienți pe Goleacii lui Băluță? Procurorul a și fost căsătorit câțiva ani cu avocata, apoi cei doi au divorțat, dar au continuat să își împartă viața unul cu celălalt. De ce a fost nevoie de acel divorț formal? Poate tocmai pentru astfel de situații? Nu știe procurorul Oprea care sunt riscurile meseriei, nu înțelege conceptul conflictului de interese? Un procuror foarte naiv, deci.

2. Cum a ajuns dosarul deschis la plângerea lui Băluță tocmai la procurorul Edi Ionuț Oprea? Potrivit surselor *Newsweek România*, procurorul Oprea se ocupă, în special, de cazuri care implică trafic de droguri. Or, în acest caz, avem de-a face, cel mult, cu drogul puterii, pe care Băluță și-l injectează zilnic.

3. Mai mulți avocați consultați de *Newsweek România* au arătat că plângerea lui Băluță este ridicolă, neindicând nicio probă pentru acuzațiile foarte grave aduse jurnaliștilor (constituire de grup infracțional organizat și șantaj), ceea ce ar fi trebuit să ducă la o clasare „de pe scaun" a dosarului, fără audieri absurde de martori (calitatea în dosar a tututor jurnaliștilor chemați la audieri).

În loc de concluzie

Numit și „parchet anti-mafia", DIICOT se dovedește, în acest caz, cât se poate de „pro-mafia". Din prostie, iubire oarbă, incompetență sau orice alt motiv, nici nu mai contează. Însă o anchetă făcută de niște procurori mai profesioniști decât Edi Ionuț Oprea trebuie să arate, fără dubiu, dacă partenerul avocatei Simona Mihaela Oprea își mai merită salariul de magistrat și pensia exorbitantă.

Despre separatismul românesc. Vreau o țară plictisitoare

SABIN GHERMAN, contributor al *Newsweek România*

Nu, nu te gândi la teritorii decupate sau la altceva; e vorba despre ceea ce ni se livrează zilnic.

Pe de o parte, avem o Românie responsabilă, ce ține cu dinții de modernitate, cea a copiilor noștri, de cealaltă parte e România hâdă, ciufută, bine antrenată în tot felul de complicități.

Mă uit la copiii din Șpring, care au curățat de peturi toate văile și șanțurile și le-au reciclat, apoi au făcut din comuna lor prima din țară cu un centru de colectare și returnare a recipientelor din plastic, sticlă și aluminiu. La prima vedere o să zică unii că-i zero barat, nu-i așa? Dar hai să gândim: ce-am învățat noi? Revoluție, Assos, suc de-ăla turcoaz la dozator, aur de paișpe carate din Turcia, Vegeta sârbească, rulmenți vânduți prin parcările ungurești. Și da, votul liber – atât de liber, că de cele mai multe ori ne-am băgat picioarele-n el ș-am plecat la mici și bere.

Lângă copiii și primărița (aproape copilă și ea) din Șpring, pune și analiza FMI – femeiu' ăla ciufut, temut în toată Europa asta de Est: România pare să aibă cea mai rapidă revenire economică din Uniunea Europeană. Așa sărăcuți cum om fi, cu planetarele schimbate an de an și resemnați că iar nu-s manualele pe băncile copiilor, mergem însă înainte.

Când am zis că revenirea va fi rapidă, m-au luat câțiva în tăbarcă, „băăă, ești cumpărat de Cîțu la legătură, 'ți-ar mecla de chelios!", „nu-l mai lăsați pe manipulatoru' ăsta la televizor!" – de fapt, se vedea deja pentru cine avea ochi: în perioada asta de stat acasă, fiecare a lucrat ce-a putut; curțile oamenilor, mai ales la țară, erau șantiere, construcțiile au crescut ritmul, muncitorii erau (și sunt) tot mai greu de găsit și tot mai bine plătiți, mulți s-au reinventat profesional, micile afaceri de la parterul blocului au descoperit POS-ul, instituțiile statului au descoperit și ele e-mailul. Că s-a făcut de nevoie, e adevărat, dar asta a urmat după absolut toate nenorocirile – reinventarea unei lumi.

România ailaltă – că de-aia zic de separatism, nu înțelege nimic din secolul 21. Nu pricepe că avem cea mai mare oportunitate din istorie, că – deși manualele zic că suntem parte a Europei – e totuși pentru prima dată când avem șansă. Niciodată n-am făcut parte, pe de-a-ntregul din istoria europeană, niciodată n-am fost parte a vreunui sistem de securitate cum suntem acum parte în NATO.

Și? Păi, în loc să înțeleagă asta sau măcar să se dea la o parte dacă nu acceptă – ce avem: Academia Română, ștaiful prăfuit al culturii și civilizației române, publică și găzduiește lansarea unei cărți semnate de Dan Voiculescu. Da, Felix, informatorul, condamnatul la pușcărie etc. „Personalitatea dânsului, profesor universitar, experiența dânsului de viață, cunoștințele, era persoana care putea să realizeze aceasta" – e o frântură din „discursul" împiedicat al reprezentatului editurii. Uniunea Europeană, nu-i așa? Civilizație, despărțire de trecut? Hai să nu ne mirăm, mulți dintre cei aflați azi pe statele de plată ale Academiei au fost și pe cele ale PCR...

Mai departe: vine madam Șoșoacă, deja mai celebră decât Floricica Dansatoarea și Ciocănitoarea Woody la un loc, și-i dă înainte cum că vaccinul e periculos pentru copii,cu apeluri către părinți și tot tacâmul ei de bulivar. Dacă eu sau dacă tu am stârni astfel de vijelii, ne-ar veni Poliția la poartă și, pe lângă amendă,ne-ar lipi pe frunte și legea aia despre zădărnicirea combaterii bolilor – nouă, că la madam Șoșoacă nu se poate.

Apoi: uraaa, că ne moaie Europa posmagii ăia de treij' dă miliarde de euro – toți vor de toate, dar uită că PNRR-ul ăsta are și o parte scrisă cu litere mici: ia bani doar dacă poți duce proiectele până la capăt. Nu 80%,nu 99%; până la capăt, altfel rămâi cu șantierul și dai banii înapoi.

Într-o Românie sunt cei care știu asta și mai știu că la noi ritmul de lucru e așa cum e, pe partea cealaltă sunt cei abonați la celebrul – odată – salut roumain...

Cum împaci Românііle astea? Cum pui oasele la loc unei țări trăitoare între benzile galbene de breaking news? Cum o liniștești? Senzația aia că trăiești într-un girofar, că în fiecare secundă se poate întâmpla ceva care să-ți schimbe viața – cu asta ce faci?

Știi care-i scopul meu în viață, noul meu scop? Ți-l spun: îmi doresc să mă plictisesc în România. Nu mai vreau serpentine, viraje & senzații, vreau peisajul ăla gri de pe autostradă – da' autostradă să fie. Să n-am dezbaterile alea pasionale cu copiii la fiecare început de an cum că de ce nu-s manuale pe băncile școlii; vreau să belesc ochii așteptând într-un hol de spital fără tremolourile alea interesante că mă umplu de nosocomiale; să mă duc la serviciu - să vin de la serviciu - să mă duc la serviciu - să vin de la serviciu și apoi concediu și iar să mă duc - să vin - să mă duc - să vin; așa ce multe cuvinte am scris ca să definesc o chestie simplă, normalitatea?

Vă doresc un weekend plicticos.

FRONTIERIȘTII

Cei care nu au mai trecut granița

La 32 de ani de la căderea lui Ceaușescu, încă nu știm câți români și-au riscat viața să fugă din România în căutarea libertății, câți au ajuns în închisori și câți au murit. Nimeni nu a pedepsit vinovații. IICCMER promite aflarea adevărului.

LA 25 DE ANI, VASILE ANTAL DEVENEA DUŞMAN al poporului. În 5 octombrie 1986, a fost prins la 600 de metri de graniţa cu Austria, în Ungaria, după ce reuşise să plece din România „dorind să vadă libertatea cu ochii".

Repatriat după 22 de zile de arest în Ungaria, la Vama Borş, grănicerii i-au spus că este „trădător de ţară" şi că îl aşteaptă ani grei de puşcărie.

A primit un an şi jumătate de închisoare, cu ispăşirea pedepsei la locul de muncă: de fapt, a fost trimis la salubrizare, la Satu Mare, secţia „Demolări".

Vasile Antal, însă, nu s-a lăsat: în 26 martie 1989, de Paştele catolic, încearcă să fugă din nou, printr-un sat aflat la frontiera cu Ungaria. Prins de grăniceri, în cei patru kilometri de la frontieră până la pichet, a fost bătut atât de rău, încât, când a ajuns acasă, „au plâns copiii când m-au văzut". Povestea lui Vasile Antal (59 de ani), din Satu Mare, emigrat din România în Germania în iulie 1990, se repetă pentru sute de mii de români.

Câţi? Nu ştim. Lucrările apărute în România se concentrează mai mult pe mărturii, iar din arhivele Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (CNSAS) au fost publicate informaţii neunitar. Mai multe date ne-au parvenit din arhivele maghiare: un studiu publicat anul trecut, în Anuarul IICCMER, de către cercetătorul Roland Olah, despre românii care au trecut graniţa în Ungaria între 1980 şi 1989, arată că 30.260 de cetăţeni români au încercat să treacă fraudulos frontiera.

Alte date, citate de Johann Steiner şi Doina Magheţi, autori a două volume despre „cea mai sângeroasă graniţă a Europei", „Mormintele tac", arată că, între 1980 şi 1989, circa 16.000 de români au încercat să fugă din ţară prin Iugoslavia, circa 5.000 şi reuşind, potrivit unor date ale Poliţiei de Frontieră Timiş.

O altă statistică, aparţinând Înaltului Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite, citată de jurnalista Brândușa Armanca în cartea „Frontieriștii. Istoria recentă în mass-media", menţionează că „peste 100.000 de români" au cerut azil politic într-o ţară din Occident, între anii 1969 şi 1989.

Grosso modo, peste 200.000 de români au încercat să fugă din România comunistă în Occident, estimează, într-un interviu pentru *Newsweek România*, Luciana Jinga, istoric şi coordonatoare a proiectului „Frontieriştii", demarat pentru a treia oară de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc (IICCMER).

Abandonat în două rânduri, în 2007 şi 2017, proiectul a fost relansat în 2020, de noua preşedintă a IICCMER, Alexandra Toader, care spune că, în acest an, vom avea rezultate concrete despre soarta frontieriştilor: câţi au fugit, câţi au fost prinşi, câţi au fost închişi, câţi au fost omorâţi.

Cercetătorii se concentrează pe perioada 1970-1989, ca, în cazul în care vor fi găsite indicii privind abuzuri şi crime asupra frontieriştilor, să poată face denunţuri, a explicat, pentru *Newsweek România*, Alexandra Toader.

Până în prezent, în spaţiul public au apărut mărturii legate de împuşcarea unor frontieriști, însă nimeni nu a fost tras la răspundere. În anii '90, familii care îşi pierduseră copiii sau alte rude încercând să fugă peste graniţă, prin Timiş, au încercat să afle cine i-a împuşcat. Fără rezultat.

În cartea ei, Brândușa Armanca o citează pe Doina Magheţi, fost ofiţer de armată şi jurnalistă, care scria, în 2007, că un singur militar ar fi fost trimis în judecată pentru omor, conform Procuraturii Militare Timiş. Tot ea nota că era o practică potrivit căreia soldaţii erau cercetaţi pentru omor, primind NUP (neînceperea urmăririi penale), pentru că declarau că au acţionat conform Decretului 367 din 18 octombrie 1971. Acest decret prevedea şi că soldaţii puteau trage când viaţa le era pusă în pericol.

„Militarilor în termen înrolaţi la grănicieri li se cerea de către comandanţi să fie fără milă: comandanţii de subunităţi, de teamă să nu aibă un număr prea mare de treceri înregistrate în timpul serviciului lor, îi îndemnau pe militari să acţioneze cu brutalitate", scrie Magheţi, în cartea „Graniţa".

Singura plângere formulată de IICCMER pe numele unui presupus torţionar datează din 2008: un fost ofiţer de miliţie, devenit după 1989 şef al Inspectoratului de Poliţie Harghita, care ar fi torturat copii pe care îi bănuia că voiau să fugă peste graniţă. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureş a apreciat că faptele sesizate de IICCMER nu există şi a dispus neînceperea urmăririi penale faţă de fostul miliţian. Acesta, la rândul său,

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

i-ar fi amenințat pe cercetătorii IICCMER cu plângeri penale pentru defăimare. În 2010, Curtea de Apel Mureș a respins definitiv plângerea IICCMER.

Prima fugă: „Eu nu mai rezist, vreau să văd libertatea cu ochii"

În 1 octombrie 1986, Vasile Antal, împreună cu fratele și sora soției lui, pleacă din Satu Mare într-o excursie de o zi în Ungaria.

Merg cu autocarul până la Oradea, iar de acolo la Debrețin, în Ungaria, localitate aflată la circa 50 de kilometri de Oradea.

Excursioniștii români încep să-și vândă produsele în piața orașului, „prețurile fiind mai mari în Ungaria", iar Vasile Antal și rudele sale merg direct spre gară, spre Budapesta. În următoarele patru zile, reușesc să călătorească fără să fie prinși.

„Noi am ajuns în jurul orei 24.00 în zona de frontieră, venind cu un taxi din localitatea Szombadhely, un oraș destul de mare în zona de frontieră a Ungariei cu Austria. De la ora 24:00 și până pe la ora 02:00, am tot căutat granița, dar pentru că nu aveam nimic pregătit (nu hartă, nu busolă, absolut nimic) am cam umblat aiurea în jurul gardului care delimita frontiera. Pe la ora ora 02:00, le-am spus celor doi însoțitori că eu nu mai rezist și că vreau doar să ajung în punctul de trecere, să văd libertatea cu ochii, apoi să facă ce vor cu mine autoritățile. Am mers pe șoseaua care ducea către acel punct până la o intersecție cu calea ferată. Dacă eram inspirat, trebuia doar s-o iau spre dreapta pe marginea căii ferate și la 600 m era granița. Exact la întâlnirea șoselei cu calea ferată era o căsuță mică în care era un soldat. După ce am trecut calea ferată (era și o barieră care era ridicată, noaptea nu prea treceau trenuri pe acolo), am auzit un strigăt de amenințare: «Stai, că trag», în limba maghiară. Am oprit imediat, a venit soldatul la mine (foarte lejer; de altfel, îmi aduc aminte că i-am oferit inelul de căsătorie dacă mă lasă să merg mai departe, refuzat fiind, dar foarte politicos).

Soldatul a stat de vorbă cu mine vreo 30 de minute, între timp anunțându-și colegii care au și apărut imediat cu un fel de jeep rusesc, m-au luat promițându-mi că mă vor duce până la punct să văd acea mult sperată libertate cu ochii.

Am stat în total 22 zile în arest în Ungaria: cinci zile la Szombathely la miliția locală și 17 zile la Budapesta la pușcăria străinilor. Opt zile le-am petrecut cu un băiat din RDG care a sărit gardul din Cehoslovacia spre Ungaria, prins fiind de autoritățile maghiare", îmi scrie Vasile Antal.

În cele 22 de zile de arest, soția lui, rămasă acasă, însărcinată în opt luni, nu a știut nimic nici despre soțul ei, nici despre sora și fratele ei. În România, femeia rămăsese cu o fiică de un an. Nici Vasile și nici rudele sale nu au primit permisiunea să sune acasă.

A urmat repatrierea, „cu un autobuz cu zece locuri, opt frontieriști și doi milițieni unguri. Am avut tot timpul cătușe pe mâini, până am fost predat grănicerilor români". „La predare, în Vama Borș, nu am fost bruscați, doar ni s-a spus că suntem trădători de țară și că ne așteaptă ani grei de pușcărie. După câteva ore de așteptare în vamă, am fost duși de grăniceri la Miliția din Oradea. Aici ne-a întâmpinat un milițian care ne-a confiscat tuturor și restul de bani (puțini, pentru că ungurii ne-au confiscat aproape tot ce aveam), spunându-ne că e ziua lui de naștere și că avem noroc, că ne lasă liberi și că urmează să fim cercetați penal".

De la Oradea la Satu Mare, Vasile Antal și rudele sale au mers cu trenul fără nici un leu, explicându-i conductorului „pățania".

Interogatoriul a început în 25 decembrie 1986. A fost „invitat la București, la Miliția Sectorului 2, pe bulevardul Mihai Bravu". Cu o lună înainte, soția sa născuse al doilea copil, un băiat.

La interogatoriu, a fost întrebat, între altele, dacă a avut bani străini la el. El a recunoscut că a avut forinți „și asta m-a costat o condamnare în plus". Condamnarea a venit în vara lui 1987. Înainte să meargă la judecătorie, a fost dus la un procuror: „Am fost molestat de acest procuror, eram doar noi doi în birou, m-a înjurat de mamă, m-a luat de gât și m-a dus la fereastră (tocmai se lucra la Dâmbovița) și mi-a spus cam așa:

VASILE ANTAL, alături de copiii lui. A fugit de două ori din România în anii '80, în căutarea libertății(sus). CNSAS nu găsește nicio informație despre Vasile Antal în arhivele Securității (jos.) Alexandra Toader, președinta IICCMER, spune că anul acesta vom avea prima statistică unitară despre soarta frontieriștilor români (mijloc).

Consiliul Național pen
Arhivelor Secu
(C.N.S.A.S.

Domnului Vasile ANTAL

Stimate Domn,

Vă aducem la cunoștință că, urmare
C.N.S.A.S cu numărul P 1788/20 din 26 08 2020
suplimentare efectuate potrivit solicitării, în tem
Urgență nr. 24/2008, aprobată cu modificări
electronică a dosarelor preluate în arhiva C.N.S.A.S.
pe numele dumneavoastră.

Menționăm că, verificările s-au efec
dumneavoastră, fiind studiate, printre altele,
Caransebeș, dar nu au rezultat informații care să

Vă asigurăm de întreaga disponibilitate a
eventuale documente care ar putea fi subscrise
dar numai în măsura în care acestea pot fi identi

Cu stimă,

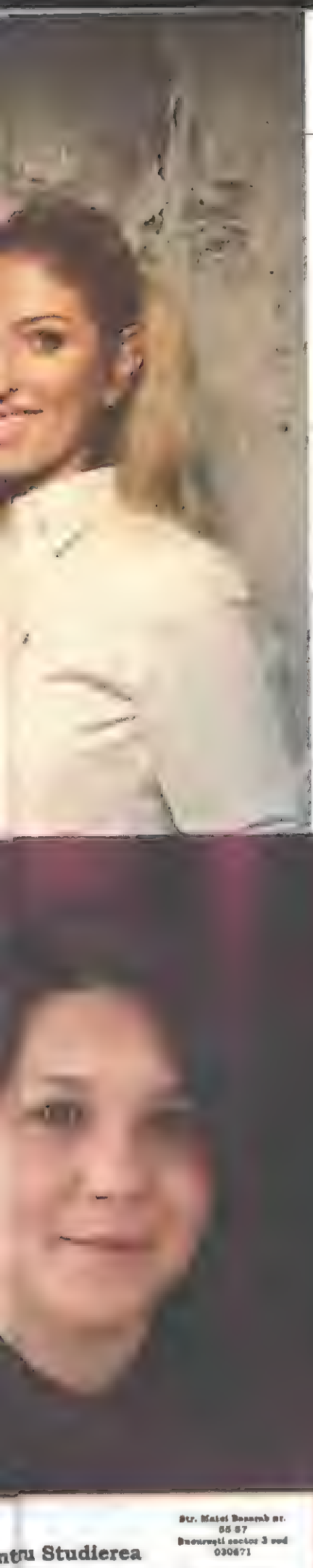

«Unde ... mă-tii voiai să fugi? Uite ce frumos se construiește socialismul la noi în țară!»". Apoi, a fost „condus" în sala de judecată, unde „fără avocat, fără nimic", a fost condamnat la un an și șase luni de pușcărie la locul de muncă. Primise această pedeapsă pentru că avea și un an pentru operațiuni financiare cu mijloace interzise (avusese forinți).

„Mi-am ispășit pedeapsa la Satu Mare, la instituția de salubrizare a orașului, secția Demolări. În 30 decembrie '87, am beneficiat de amnistie (40 de ani de la formarea Republicii Populare Române)".

A doua fugă:
„Au plâns copiii când m-au văzut"

Pe când era în armată, în 1982, Vasile Antal a fost retrogradat de la caporal la soldat și a stat cinci zile în arestul garnizoanei, după ce a spus, în fața ceistului (contraofițerului de informații, n.r.) unității, între altele, că „sunt pregătit să-l împușc pe cel care a dat ordinul să ni se prelungească armata. Comandant suprem era Ceaușescu".

Era supărat că stagiul militar se prelungise fără să se specifice o dată fixă și crede că a scăpat doar cu atât pentru că batalionul din care făcea parte urma să primească titlul de „batalion de frunte".

Apoi, după prima condamnare ca frontierist, „simțeam că toate ușile se închid în fața mea: am încercat să-mi fac dosar pentru a da examen la facultate, unde am fost respins, am încercat să-mi fac carnetul de șofer și am fost respins, nu știu și nu voi ști niciodată dacă toate astea se datorează faptului că am fost condamnat politic".

Și a luat decizia să fugă din nou, pe 26 martie 1989. „Era o duminică, Paștele catolic. Am prins o oportunitate să ajung la granița româno-maghiară împreună cu un văr de-al meu, foarte apropiat mie, și o persoană care locuia în acel sat de frontieră. Am mascat tot, ne-am deplasat în zonă cu un spray la mine, în cazul în care am fi fost opriți să spunem că mergem la stropit (un obicei de Paște din zona noastră).

Seara ne-au prins, când eram deja în drum spre casă. Am fost reperați dintr-un foișor de la o distanță de aproximativ 500 metri de un soldat. Am fugit la acel prieten acasă și ne-am ascuns. Au venit soldații, dar n-au intrat cu forța în casă. După ce au plecat, eu cu verișorul meu am hotărât să nu mai încercăm să trecem, deoarece eram dați în consemn și ne-am deplasat spre casă pe arătură. Am fost reținuți în drum spre Satu Mare.

Și, după, a început tot calvarul.

Am fost somați de la mare distanță să ne oprim și să ne așezăm pe burtă. Am stat așa, cu burta pe arătură, până au ajuns la noi. Erau trei soldați și un sergent-major. Am fost bătuți de toți patru pe o distanță de aproximativ patru kilometri, din locul în care am fost reținuți și unde am fost obligați să ne scoatem curelele de la pantaloni, pentru a fi legați la mâini. Am primit, cu patul pușții, dar și cu pumnii, lovituri peste care doar datorită tinereții am reușit să trec. Am ajuns acasă tuns la zero și atât de bătut, că au plâns copiii când m-au văzut".

Vasile Antal își amintește că, după ce grănicerii l-au predat Miliției din Satu Mare, un maior care l-a interogat i-a spus: „«Măi, prostule, dar așa se fuge? Ia zii ce-ai pățit». Îi spun eu că am fost de Paște la stropit în Atea (numele comunei unde am fost reținuți) și că e o confuzie. Atunci, acest domn maior mi-a dictat ce să scriu; din păcate, nu mai reține nimic din ce am scris. Știu doar un singur lucru: până la Revoluție, nu am mai fost chemat niciodată nicăieri, nu am avut nicio scrisoare, absolut nimic." I-a rămas recunoscător maiorului că a scăpat.

Îl întreb pe Vasile Antal dacă l-a abordat vreodată un securist. În unele rapoarte ale Securității, publicate de CNSAS, apar note ale ofițerilor care încearcă să „influențeze pozitiv" persoanele care încercau să fugă din România.

Vasile Antal spune că pe el nu a încercat nimeni să-l contacteze, dar că i s-a relatat că, la restaurantul unde mergea, ar fi fost un securist care îl asculta constant. În aprilie 2021, CNSAS i-a spus că nu i-a găsit niciun dosar. „Nici nu știu dacă mai are vreo importanță. Nu vreau să găsesc nume, vreau doar să știu care era imaginea mea în fața lor".

A ieșit în stradă în zilele Revoluției și își amintește că era în palatul administrativ din Satu Mare când a aflat de la televizor că Ceaușescu a fost împușcat. „A fost singura dată în viața mea când m-am bucurat de moartea cuiva". Spune că i-a iertat pe foștii torționari, dar că și-ar dori măcar să iasă public și să-și ceară scuze pentru abuzurile făcute. A emigrat din România în vara lui 1990, acum locuiește în Germania și are cetățenie germană. În prezent, are patru firme, începând chiar cu demolările – „culmea ironiei, mi-am ispășit pedeapsa în '87 la demolări".

Spune că a avut „o soartă interesantă", copiii lui sunt căsătoriți cu germani, iar acum încearcă să-și învețe și nepoții limba română. Deși are o viață prosperă, spune că nu se va integra „niciodată" în Germania: „În primul rând, iubesc Satu Mare, apoi Transilvania și, nu în ultimul rând, România și pe români".

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ; DOCUMENT VASILE ANTAL

Pe urmele frontieriștilor: a treia încercare de aflare a adevărului

Proiectul „Frontieriștii" este relansat a treia oară de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER), după tentativele ratate din anii 2007 și 2017.

„ANUL TRECUT, AM ÎNCERCAT SĂ VEDEM CE identificăm în arhiva noastră instituțională privind cercetările făcute până la momentul respectiv. Astfel am descoperit doar patru dosare din arhivele CNSAS şi o corespondenţă care a fost purtată pe parcursul anilor 2017-2018 cu primăriile localităţilor de pe frontieră; de la unele există răspuns, de la altele nu; ne-am dat seama că nu avem de la ce porni", explică președinta IICCMER, Alexandra Toader, într-un interviu pentru *Newsweek România*.

După acest moment, cei şapte cercetători IICCMER care se ocupă de proiect au făcut o listă cu potențialele instituții care dețin arhive despre frontieriști: (CNSAS), unde au identificat „300 de dosare, care conțin 900 de volume despre frontieriști. Apoi, având în vedere că toți membrii echipei au certificat ORNISS, au acces la informații clasificate, ne-am adresat și altor instituții care dețin astfel de documente: Arhivele Militare Naționale Române, unde deja cercetătorii au fost şi au identificat 400 de unități arhivistice, am solicitat deja 13.000 de file, la Arhivele Diplomatice, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, apoi ne-am adresat Inspectoratului Poliției de Frontieră, la începutul anului, am primit răspuns favorabil acum două săptămâni; la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara și la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, unde iarăși am obținut răspuns favorabil".

Pe lângă cercetarea în arhive, publicarea unui volum și organizarea unei conferințe internaționale, pentru că deja mulți cercetători din Vest și-au arătat interesul pentru proiect, echipa IICCMER urmărește și sesizarea la Parchet a oricăror suspiciuni de abuzuri sau crime contra umanității.

„Am ales să ne concentrăm pe anii '70-'80. Motivația este una simplă: dincolo de componenta de cercetare, am putea fi în măsură să facem un denunț, în condițiile în care constatările de pe teren ne permit, pentru că responsabilii sunt în viață", explică Alexandra Toader.

De aceea, în echipa de istorici, a fost adus și un jurist, „pentru că una este abordarea istoricului și într-un alt fel vede juristul și ne poate sugera ce să căutăm, pe ce documente să ne axăm".

Până în prezent, istoricii IICCMER au consultat arhivele CNSAS și „este pentru prima dată când cercetătorii Institutului fac cercetare efectivă în Arhivele Militare Române". Întrebată dacă au fost descoperite abuzuri în urma consultării acestor arhive, Alexandra Toader a răspuns: „Având în vedere că s-a făcut doar o cercetare, o prospecțiune, o cercetare de suprafață, nu putem spune, încă nu avem informații cu privire la o persoană care ar fi tras sau să fi intrat în momentul de față în posesia unor anchete cu privire la astfel de abuzuri. În momentul de față, nu.

De-asta este extrem de important să ne parvină copiile și de la Arhivele Militare, să intrăm și în arhiva Inspectoratului Poliției de Frontieră și în arhiva Parchetelor. Apoi, aceste informații trebuie coroborate între ele, pentru că arhiva unei secțiuni este exhaustivă și nu poți să tragi o concluzie doar în baza respectivelor documente, acestea trebuie să le verificăm, să le comparăm și cu mărturii orale".

Apel al istoricilor pentru mărturii

O altă componentă importantă a proiectului este cea de mărturii, de istorii orale. Până în prezent, echipa de cercetători a realizat patru interviuri, însă face apel la toți cei care dețin informații despre rude sau prieteni care au încercat să fugă peste graniță să vină să le povestească istoricilor.

„Eu zic că vom reuși, pe noi ne interesează și informații care să surprindă aspecte cu privire la decesele de la frontieră, dacă nu se atinge acest subiect, riscăm să ne preocupăm doar de partea de cercetare și să eludăm aceste decese", spune Alexandra Toader.

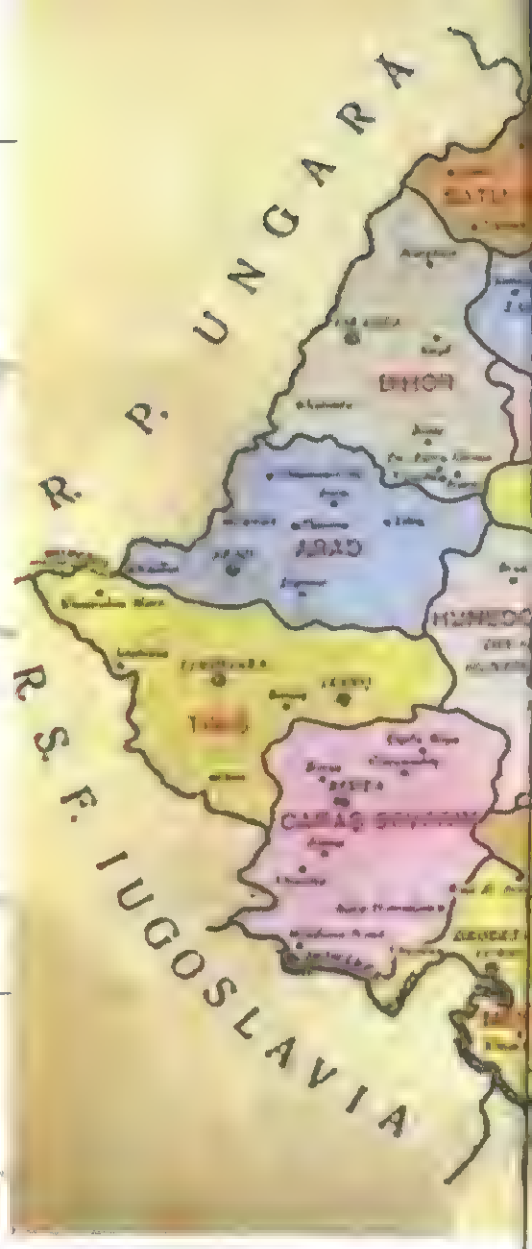

În arhiva IICCMER
dosare CNSAS de
După reluarea pro
istoricii au identif

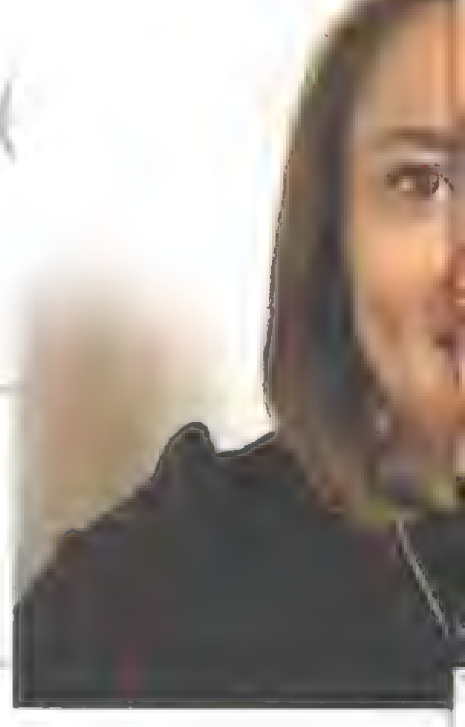

FOTO: COMUNISMULINROMANIA.RO; ARHIVA PERSONALĂ

erau doar patru
spre frontieriști.
iectului,
cat 300

CELE MAI SÂNGEROASE FRONTIERE, cea cu Iugoslavia și cea cu Ungaria (sus). Luciana Jinga este coordonatoarea proiectului „Frontieriștii"

Întrebată când ar putea IICCMER să prezinte o serie de concluzii, președinta Institutului a spus că „anul acesta ne-am propus să avem concluzii preliminare, asta în mod cert. Intenția noastră este să mărim echipa proiectului. Nu avem resurse interne, deja 80 la sută dintre cercetătorii angajați ai instituției sunt implicați în acest proiect, prin urmare, intenția noastră este să căutăm colaboratori externi. Am identificat deja persoane cu expertiză în domeniu, care ne-ar putea ajuta. Este vorba de zeci de mii, de sute de mii de file care trebuie parcurse, analizate, inventariate. Este o muncă enormă, probabil din cauza asta s-a și blocat proiectul în 2007 și 2017".

„Fiecare vrea să simtă că viața lui contează, că bătăile luate nu au fost degeaba"

Istoricul Luciana Jinga, care coordonează echipa de cercetători IICCMER în proiectul „Frontieriștii", subliniază cât de importantă este o campanie de istorie orală despre acest subiect, dar și că temei i-a dăunat abordarea „catchy".

„Noi am lansat un apel public la martori, la începutul lunii martie, pe de-o parte, facem o selecție, pe de altă parte nu sunt suficienți martori care vin spre noi, este o mare lipsă de încredere față de instituțiile statului român în general, nu doar în ceea ce privește IICCMER, și este foarte greu să-i convingi, mai ales că au mai existat două tentative de a duce la bun sfârșit acest proiect și foarte multe persoane - sunt persoane care au fost intervievate în 2007. Păi, să ne gândim: în 2007, suntem în 2021, nu s-a întâmplat mai nimic și și-au pierdut încrederea. Am contactat astfel de persoane, care mi-au spus că au dat atunci interviuri pentru sesizarea penală (din această cercetare din 2007 a fost formulată o sesizare penală în 2008, pentru un fost ofițer de Miliție, care ar fi torturat adolescenți. Plângerea IICCMER a fost respinsă în instanță, n.r.).

Foarte multă lume spune că «nu se vede concret activitatea voastră», eu îi invit să se uite pe site să vadă câte sesizări penale au fost depuse și faptul că noi am primit neînceperea urmăririi penale la ele. Toate cazurile – Vișinescu, Ficior (fostul comandant al lagărului de muncă de la Periprava, n.r.) - nu au ieșit din spuma mării în 2013-2014, toată cercetarea fusese făcută încă din 2007-2008, când lista torționarilor cuprindea aproape 300 de persoane și a ajuns la 35 și apoi la nimic, pentru că au dispărut fizic toți, și asta trebuie spus. Avem condamnare la Vișinescu (fostul comandant al Penitenciarului Râmnicu Sărat, n.r.), în 2015, dar putea să vină la fel de bine în 2008, era același dosar", spune Luciana Jinga, în interviul pentru *Newsweek România*.

***Newsweek România*: Și v-ați lovit de acest refuz – martorii intervievați în 2007 să refuze să mai povestească în 2021?**

Luciana Jinga: Da, adică nu refuz, un răspuns – a mai fost și pandemia, oamenii nu au mai răspuns la telefon, la email. Cei mai mulți frontieriști au reușit să plece din țară, deci nu sunt fizic în România, să zici că dacă nu răspund te duci și le bați în ușă. Eu fac un apel la toți cei care ne pot ajuta în demersul nostru să vină spre noi cu toată încrederea, să ne contacteze, pot depune mărturie și cei care au mai vorbit cu noi, respectăm legislația privind GDPR-ul, datele cu caracter personal, anonimizarea celor care depun mărturie. Când facem interviul, martorul este întrebat dacă este de acord să înregistrăm respectivul interviu, dacă este de acord să-l utilizăm ulterior pentru proiectele noastre educaționale, dacă poate un fragment să ajungă pe site-ul institutului, pentru a ilustra diferite tipuri de abuz. Avem nevoie de cât mai mulți martori să vină spre noi și prin martori nu înțeleg doar persoane care au fost ele însele implicate, ele însele supuse unor abuzuri. Poate au avut un membru al familiei care a dispărut în condiții misterioase în timp ce voia să treacă frontiera sau poate a însoțit un grup sau poate a locuit într-o localitate de frontieră, toți cei care ne pot ajuta să lămurim lucrurile.

Proiectele anterioare nu au dus nici măcar la elaborarea unei liste a celor care au încercat să treacă frontiera sau au reușit să treacă frontiera. În acest moment, noi știm că putem recrea această listă cu toate persoanele

În acest moment, nu există nicio statistică generală privind încercările de trecere a frontierei, nici privind numărul de morți.

Singura plângere IICCMER pe tema frontieriștilor, respinsă de instanță

În vara lui 2016, publicațiile locale din Harghita titrau că „cel mai vechi șef de inspectorat de poliție județean din țară s-a pensionat". Era vorba despre chestorul de poliție Radu Sandu Moldovan, fost șef al IPJ Harghita din 2004, cu o întrerupere de trei luni, când a fost director general adjunct în cadrul Corpului de Control al Ministerului Administrației și Internelor.

În august 2016, președintele Klaus Iohannis a semnat decretul privind încetarea raporturilor de serviciu ale șefului IPJ Harghita.

În 2008, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului a depus o sesizare la Parchetul General, în care l-a acuzat pe Radu Sandu Moldovan că, între anii 1985 și 1991, în calitate de fost ofițer operativ la Biroul judiciar din cadrul Miliției Municipiului Miercurea Ciuc, ar fi cercetat „abuziv un număr foarte mare de persoane, în special minori", i-ar fi torturat în mod repetat și i-ar fi supus „la tratamente crude, inumane și degradante".

Martorii au povestit cercetătorilor IICCMER că ar fi torturat zeci de copii din Miercurea Ciuc, pe care milițianul Moldovan i-ar fi bănuit că vor să treacă ilegal frontiera sau care aveau frați care ar fi încercat să treacă granița.

„Minorul, de 13 – 14 ani la acea dată, a fost nevoit să meargă de zeci de ori la postul de Miliție, de regulă marțea si joia, din cauză că frații săi mai mari încercaseră să treacă frontiera în Ungaria (în cele din urmă, unul dintre cei trei frați ai săi avea să reușească în tentativele sale).

O încercare nereușită de trecere a frontierei avusese și (...). Potrivit declarațiilor acestuia, la sediul Miliției, el era maltrat de fostul milițian «până când nu mai puteam mișca de pe podelele biroului lui Moldovan». Aproape de fiecare dată pe coridorul postului de Miliție se aflau nenumărate persoane, în general copii, fete și băieți, care la rândul lor așteptau să intre în birou pentru a primi o bătaie soră cu moartea (...).

Moldovan Radu deschidea ușa și îmi spunea să pun degetele între ușă și toc și îmi strângea degetele de la mâini cu ușa. Bătăile primite erau de o cruzime de nedescris și le primeam până ce făceam pipi pe mine.

În urma loviturilor primite pe tot corpul, arătam ca o zebră și tălpile picioarelor îmi erau foarte umflate. Eram obligat să aleg cu ce vreau să primesc bătaie, cu bastonul de cauciuc, cu bastonul de lemn, cu o sârmă metalică împletită sau cu coada de mătură. Prima dată îmi punea sau ne punea cătușe la mâini, după care începea să ne lovească cu mâinile și cu picioarele în burtă, în spate, în picioare și pot să spun că, pe toată suprafața corpului, în afară de față. Fiind legat, întotdeauna mă bătea până ce cădeam pe jos si apoi dădea foarte puternic cu bocancii (...). Dacă eram mai mulți, ne punea să ne lovim unul pe celălalt".

Așa arată câteva dintre mărturiile din plângerea penală depusă de IICCMER în februarie 2008.

Parchetul General a declinat competența soluționării către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș, care, în martie 2009, a dispus neînceperea urmăririi penale pentru Moldovan, considerând că faptele sesizate de IICCMER nu există.

La vremea respectivă, Radu Sandu Moldovan a negat acuzațiile, iar procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș, Petru Dan, a declarat, în 2009, pentru *România liberă*, că „sesizările au fost generate de sentimente de aversiune și ură împotriva lui Radu Sandu Moldovan", susținând și că unul dintre martorii IICCMER ar fi „manipulat" cercetătorii, pentru că ar fi fost condamnat la închisoare pentru trafic de droguri într-o anchetă efectuată de Moldovan, pe vremea când acesta era șef la Brigada Antidrog din Târgu-Mureș.

În iunie 2009, IICCMER a contestat rezoluția Parchetului, însă în martie 2010 Curtea de Apel Mureș a respins plângerea Institutului.

FOTO: HARGHITANEPE.RO

implicate și cred că pe măsură ce vor vedea că într-adevăr lucrăm, adunăm documente, vor căpăta încredere. Mulți ne întreabă: „OK, dar m-ați găsit și pe mine?". Și răspund: „Încă nu am ajuns la arhivele din anii '75-'80, dar cu siguranță o să vă găsim"; autoritățile comuniste fiind foarte acribice în a nota tot. Fiecare vrea să simtă că viața lui contează, a contat, bătăile luate nu au fost degeaba, sunt mulți cei care vor ca vinovații să fie aduși în fața justiției.

Negocierile pentru interviuri durează câteva luni, acum sunt în negociere de o lună și jumătate cu un domn care m-a întrebat : „Dar voi faceți doar cercetare teoretică sau urmăriți ceva mai mult?". O sesizare penală nu se poate face fără o cercetare clasică de istoric, cele două nu se exclud, organizarea de conferințe și publicarea de volume nu exclud depunerea unei sesizări penale, cazul Vișinescu mi se pare elocvent.

Vrem să facem lucrurile cum trebuie, ca la carte, astfel încât să avem câștig de cauză ulterior și în justiție și poate părea un proces îndelungat, dar în momentul în care vom pune cap la cap documentele de arhivă, cu martorii care vin spre noi, lucrurile vor începe să se lege, așa sunt toate cercetările în istorie. Așa că nu este cu nimic mai special (acest proiect) privind trecerea ilegală a frontierei, poate doar această nevoie de a lucra cu alte instituții ale statului și de a accesa arhive care sunt greu de accesat – cele ale Armatei și ale MAI.

Faptul că nu s-a putut intra în Arhivele Militare, nu cred că au avut răspuns negativ din partea Arhivelor Militare, din start, foarte mulți cercetători își spun că nu pot să intre. Tu poți merge la sală să consulți documente neclasificate sau declasificate, doar că documentele care ne interesează pe noi sunt toate clasificate și aici intervine ORNISS-ul, iar noi la nivel de IICCMER avem toți certificat ORNISS, la nivelul SSID, deci strict secret de importanță deosebită, ceea ce ne facilitează această sarcină. Fără acest certificat, într-adevăr, nici noi nu am fi fost capabili să vedem respectivele dosare.

Sunt mai multe cărți de mărturii publicate, dar nu avem, eu nu am găsit nicăieri o statistică privind câți oameni au trecut ilegal frontiera din '47, '48 până în '89, câți oameni au murit încercând să traverseze frontiera, câți militari au fost judecați sau condamnați pentru împușcarea unor oameni pe frontieră.

Exact ca măcar pentru lunile următoare aici ne propunem să ajungem cu cercetarea, măcar să avem o statistică – nu mai zic exhaustivă – în acest moment nu există deloc – nici privind încercările de trecere de frontieră, nici privind numărul de morți, iar la soldați – nu există.

„Se murea în localitățile de frontieră"

La graniță, se trăia într-o continuă tensiune și frică. „Metaforic, trebuie să te gândești la o oglindă, în care reflecția este cel care vrea să treacă frontiera, spre libertate, de partea cealaltă este soldatul, dar amândoi sunt la fel de – cel care trage de frică, să nu fie omorât, să nu fie dus la carceră 12 zile că i-a trecut frontieristul și nu l-a prins. Se murea în localitățile de frontieră, (soldații, n.r.) se speriau și de umbra lor, omorau oameni la coasă, pescari, în permanență li se spunea că «bandiții când vor să treacă au pistoale, au cuțite, scopul lor e să vă omoare», aveau muniție de război la ei.

Se făcea dosar, nu erau puși sub urmărire penală, dosarele erau făcute pe lege – legea spunea că nu ai voie să tragi fără somație, era un anumit text care trebuia recitat - cu o excepție: când soldatul considera că viața lui e pusă în pericol", explică Luciana Jinga.

Astfel, soldații erau premiați în bani pentru frontieriștii prinși ; „nu erau premiați să omoare, ci să prindă", menționează cercetătoarea IICCMER. Pe fâșie aveau loc și numeroase violuri; grănicerii vânau cupluri de localnici care intrau accidental în zona de frontieră: bărbații erau trimiși după acte, însoțiți de unul dintre grăniceri, iar celălalt rămânea cu femeia, pe care o viola.

O întreb pe Luciana Jinga dacă, în cadrul proiectului, cercetătorii vor face sesizările penale pe numele celor care au dat ordinele. Îmi răspunde că „specialiștii în drept vor stabili exact în acel moment. Când faci sesizarea penală, trebuie să te gândești și la șansele de reușită. Adică o faci pe ideea să ai câștig câștig de cauză, pentru că, dacă se identifică drept vinovați 2.000 de persoane fără nume și prenume, știm clar că e sortită eșecului, astfel încât, în acest moment, nu pot să știu împotriva cui va fi, deci

LIONTE GHEORGHE, de 28 de ani, este împușcat când încerca să traverseze granița cu Ungaria, în 29 mai 1987. În vreme ce autoritățile române consemnează că soldatul român a fost atacat cu o furcă, că l-a avertizat pe fugar și că apoi a tras un glonț, raportul maghiarilor arată că a fost împușcat de două ori, de la o distanță mică, de maxim 25 cm, notează Roland Olah, într-o cercetare pe tema frontieriștilor reținuți în Ungaria în anii '80.

FOTO: MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR. HATÁRŐRSÉG ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁGA. XIX-B-10. D-00358/1987. F. 8. ÎN ANUARUL IICCMER. VOL. XIV-XV. 2019-2020. PAG. 113

cine va fi considerat ... se va vedea în urma cercetărilor".

„Crimele erau rezolvate pe cale legală"

Către echipa IICCMER au venit familii care și-au dorit să afle ce s-a întâmplat cu copiii lor, dispăruți în timp ce încercau să traverseze granița. Unii bănuiesc că rudele lor au fost împușcate, dar nici până astăzi nu știu unde le sunt mormintele.

„Dacă noi avem lista scoasă din arhive și se potrivesc numele, putem afla, arhiva trebuie citită filă cu filă. Mulți oameni își închipuie că exista un fel de practică a ascunderii – chiar dacă era crimă, scriau în declarație, clasau cazul, mă refer la anii '70-'80, nu se apuca nimeni să facă cadavrul dispărut, să omoare martorii. Pe cale legală rezolvau crimele – și aici intervine dificultatea noastră – noi putem identifica, dar martorii trebuie să vină spre noi.

Exista un plan bine întocmit, grănicerii lucrau cu MAI și cu Securitatea și cu punctele de frontieră; grănicerul era cel care păzea frontiera de stat, iar punctul de trecere a frontierei – erau securiști, erau structuri diferite, dar nu erau grăniceri", arată cercetătoarea.

Până la mijlocul anilor '60, erau străini care intrau clandestin în România, dar, de la începutul anilor '70, trendul se inversează și sunt din ce în ce mai multe tentative de trecere frauduloasă a granițelor de către români.

„Subiectului i-a dăunat abordarea catchy"

Securiștii și milițienii documentau și cazurile celor care reușeau să treacă – „documentau ca să știe și să ia măsuri; erau mii de tentative de a fugi cu barca în Turcia, au intervievat martorii cum se pregăteau, au aflat că înotau mult în piscină, au început apoi să îi urmărească pe cei care mergeau la piscină și înotau 50 de bazine".

Luciana Jinga atrage atenția că „subiectului i-a dăunat mult abordarea catchy – revin la faptul că se documenta tot, existau comisii mixte care reglementau infracțiunile de frontieră, care nu priveau numai trecerile frauduloase de frontieră, ci și încălcările de frontieră – încălcarea granițelor cu avioane de stropit la vie, cu țăranul bulgar care a cosit un metru de iarbă în România, cu copii plecați în tabără și trecuți accidental granița, cu cadavrele care pluteau pe Dunăre.

Dacă un cadavru era recuperat din Dunăre, pe porțiunea cu Iugoslavia, Comisia mixtă se întâlnea – calculau debitul, curenții – și mergeau în localitățile care corespundeau cu datele lor și întrebau despre persoane dispărute – fiecare căuta la el în țară, dacă nu reușeau să îl identifice, cadavrul era îngropat în localitatea de unde îl recuperaseră, în cimitirul local.

De-asta, în legătură cu cimitirele din Iugoslavia pline cu români, nu avem de unde să știm sigur că erau români sau iugoslavi sau alte naționalități fără teste; de obicei, cadavrele găsite erau într-o stare avansată de descompunere. Astăzi, s-ar putea face teste ADN. Se făceau rapoarte extrem de detaliate, întâlnirile erau de câte ori era nevoie, iar de două ori pe an la nivel de conducere".

„Incidentele erau direct proporționale cu numărul de persoane care încercau să treacă granița printr-un anumit loc, din interviurile pe care le-am luat – granița cu Iugoslavia și cea cu Ungaria erau punctele cele mai sângeroase – erau de fapt locurile cunoscute în rândul celor care voiau să plece din țară ca fiind cele mai accesibile, erau practic capcane. Nu doar Dunărea, ci și granița de uscat cu Iugoslavia sunt foarte sângeroase, mulți treceau și prin Ungaria – la sfârșitul anilor '80, erau câte 20.000 de treceri pe an, conform datelor din arhivele maghiare", arată Luciana Jinga, care atrage atenția că problema ar trebui privită și regional – spre exemplu, sunt arhivele lagărelor de tranzit care ar trebui cercetate, organizate comisii comune cu țările învecinate, așa cum s-a întâmplat cu Germania și Cehia.

Statutul frontieriștilor – deținuți politici?

„Sunt cam 1.000-2.000 pe an până în '75, încep să fie între 5.000 și 7.000 pe an, după '75, știm în Ungaria, spre sfârșitul anilor '80, erau 20.000 de oameni pe an, nu știm pentru Iugoslavia. Grosso modo, sunt peste 200.000 de români, deja în anii '80 era un fenomen de masă", explică Luciana Jinga, când o rog să facă o estimare a românilor care au trecut frontiera în perioada comunistă.

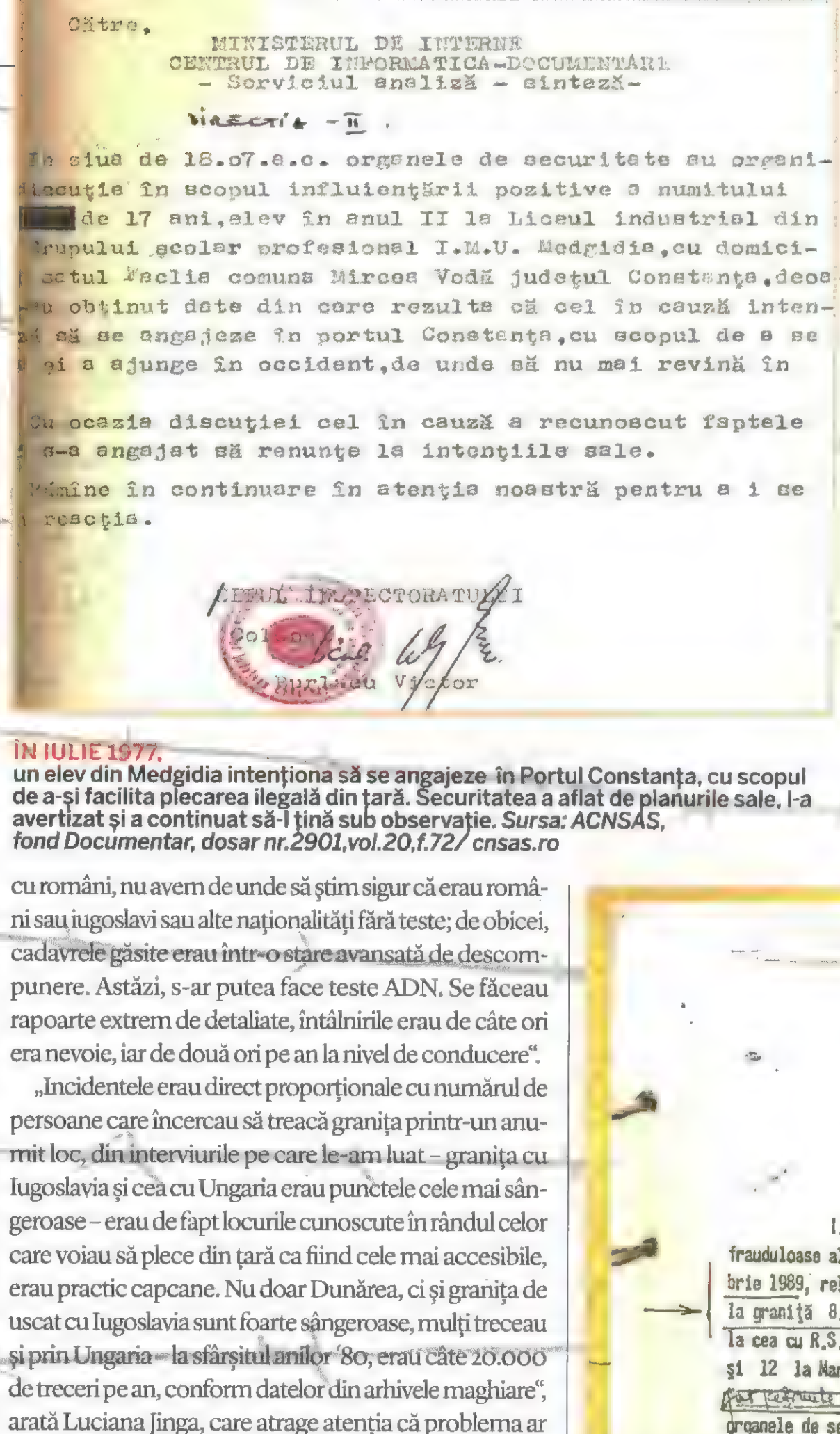

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
CENTRUL DE INFORMATICA-DOCUMENTARE
- Serviciul analiză - sinteză-

Direcția - II .

În ziua de 18.07.a.c. organele de securitate au organi-
discuție în scopul influențării pozitive a numitului
de 17 ani,elev în anul II la Liceul industrial din
rupului școlar profesional I.M.U. Medgidia,cu domici-
ctul Faclia comuna Mircea Vodă județul Constanța,deoa
-au obținut date din care rezultă că cel în cauză inten-
ă să se angajeze în portul Constanța,cu scopul de a se
și a ajunge în occident,de unde să nu mai revină în

Cu ocazia discuției cel în cauză a recunoscut faptele
s-a angajat să renunțe la intențiile sale.

Vă mulțumim în continuare în atenția noastră pentru a i se
reacția.

ȘEFUL INSPECTORATULUI
Col. [illegible]
Burlacu Victor

ÎN IULIE 1977,
un elev din Medgidia intenționa să se angajeze în Portul Constanța, cu scopul de a-și facilita plecarea ilegală din țară. Securitatea a aflat de planurile sale, l-a avertizat și a continuat să-l țină sub observație. ***Sursa: ACNSAS, fond Documentar, dosar nr.2901,vol.20,f.72/ cnsas.ro***

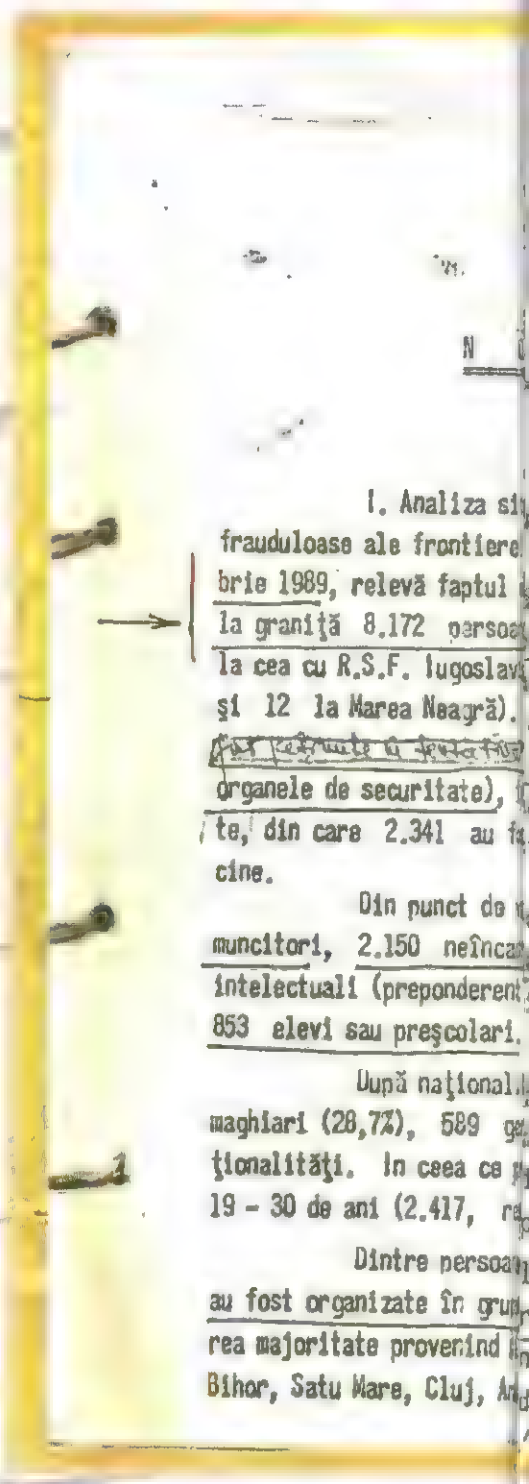

I. Analiza si
frauduloase ale frontiere
brie 1989, relevă faptul
la graniță 8.172 persoa
la cea cu R.S.F. Iugoslav
și 12 la Marea Neagră).
[illegible]
organele de securitate),
te, din care 2.341 au f
cine.

Din punct de
muncitori, 2.150 neîncad
intelectuali (preponderent
853 elevi sau preșcolari.

După național
maghiari (28,7%), 589 ge
ționalități. În ceea ce
19 - 30 de ani (2.417, ra

Dintre persoa
au fost organizate în grup
rea majoritate provenind
Bihor, Satu Mare, Cluj, A

Mulţi dintre cei care încercau să plece erau tineri şi foarte tineri, chiar şi între 16 şi 24 de ani, mulţi erau din zona Ardealului, Banatului ; „proximitatea graniţei era ca o invitaţie", adaugă cercetătoarea.

Plecările legale erau făcute foarte des de oameni din Moldova, pentru că era greu să le explici organelor de ordine „ce căutai tu de la Vaslui la Timişoara; controlul asupra populaţiei funcţiona".

Însă, în cazul celor care aveau rude în localităţile de graniţă, situaţia era mai simplă: ajungeau în localitate, se declarau la Miliţie (era obligatorie declararea în termen de 24 de ore) şi spuneau că „am venit la un văr, să sărbătoresc". Se spuneau lucruri care să nu dea de bănuit, iar grănicerii cantonaţi într-o localitate cunoşteau localnicii, aşa că era dificil să rămâi ascuns.

„Atunci când erau prinşi, de la soldat până la superior, suportau cele mai dure abuzuri; erau puşi să declare că au trecut ilegal frontiera, ei refuzau, invocau alte motive şi, atunci, erau bătuţi până recunoşteau sau până îi prelua Miliţia", explică Luciana Jinga.

Mulţi din cei fugiţi au fost prinşi în urma unui dosar de urmărire informativă, adesea, călăuzele erau securişti sau informatori. Când un frontierist era prins, risca o pedeapsă între şase luni şi doi ani şi jumătate de închisoare. La primele tentative, primeau amendă penală, iar, de la a doua tentativă, erau şi condamnaţi, de obicei ispăşirea pedepsei era la locul de muncă (de exemplu, erau puşi să strângă gunoiul de pe stradă), câteodată, li se punea în cârcă şi că sunt călăuze – chiar dacă nu erau.

Martorii care au fost închişi în perioada comunistă pentru trecerea ilegală a frontierei povestesc că nu erau deţinuţi de drept comun, însă au fost judecaţi de instanţe civile, arată Luciana Jinga. „Problema în momentul de faţă este că (frontieriştii, n.r.) nu au drepturile pe care le au foştii deţinuţi politici.

Martorii mi-au spus că inclusiv în arest şi în închisoare erau ţinuţi separat, erau puşi la muncă separat şi că gardienii îi tratau diferit – adică mai rău, că îi instigau pe deţinuţii de drept comun – ucigaşi, violatori – să îi bată, că aveau un statut diferenţiat. «Frontieriştii» erau identificaţi în timpul anchetei, arestului, ispăşirii pedepsei drept persoane care au încercat să treacă ilegal frontiera, deci duşmani ai poporului. Legea nu spune că nu au drept la compensaţii, ci că au drept dacă dovedesc fără niciun dubiu că tentativele lor se datorează unor motive politice, ori cât timp de la CNSAS primesc răspuns că nu au niciun dosar, că nu există o evidenţă a lor, ei nu pot dovedi acest caracter", arată cercetătoarea IICCMER.

Încă nu se ştie câţi români au fost omorâţi încercând să traverseze graniţa.

RAPORT AL SECURITĂŢII privind centralizarea pe ţară a situaţiilor de trecere frauduloasă a frontierei în perioada 1 iulie-15 octombrie 1989. *Sursa: ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 7359, ff. 4-9/ cnsas.ro*

SECRET
Ex.1

aţiei operative pe linia trecerilor
de stat de la 1 iulie la 15 octom-
în perioada respectivă au acţionat
(4.976 la graniţa cu Ungaria, 3.017
, 73 cu U.R.S.S., 84 cu Bulgaria
Dintre acestea, 5.229 efectuate cu
(762 pe baza informaţiilor obţinute de
r 2.943 au ajuns ilegal în străinăta-
t predate de autorităţile statelor ve-

dere socio - profesional, 4.693 sînt
aţi în muncă, 341 agricultori, 135
ingineri, economişti şi medici), iar

ate, 4.125 sînt români (50,1%), 2.30
mani (7,2%) şi 1.118 (13,5%) alte na-
veşte vîrsta, cei mai mulţi sînt între
pectiv 29,6%).

e reţinute în tentativă, 2.870 (57,1
i, formate din 3 - 39 elemente, ma-
judeţele Mureş, Sibiu, Harghita,
Braşov, Timiş, Caraş Severin şi din munici-
../..

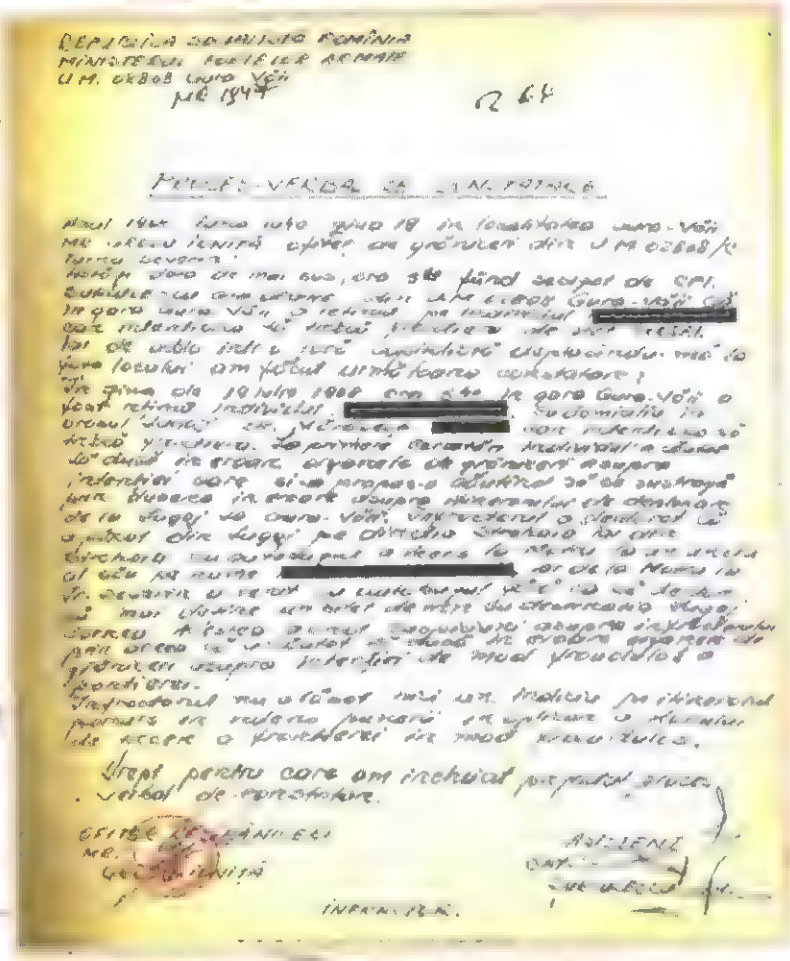

IULIE 1968, raport al ofiţerului de grăniceri, care prinde un tânăr din Lugoj care voia să fugă peste graniţă. *Sursă: ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9675, vol. 2, f. 266/ cnsas.ro*

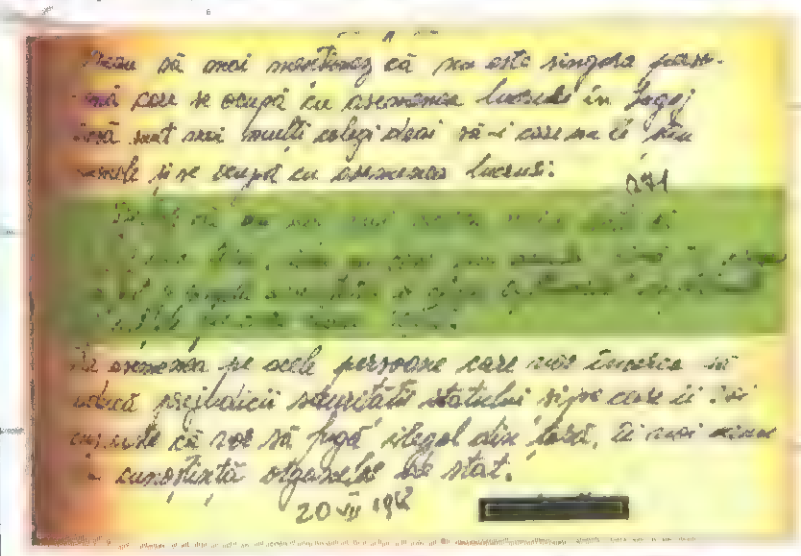

MĂRTURIA tânărului din Lugoj, dată la Miliţie. *Sursa: ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9675, vol. 2, ff. 268-271/ cnsas.ro*

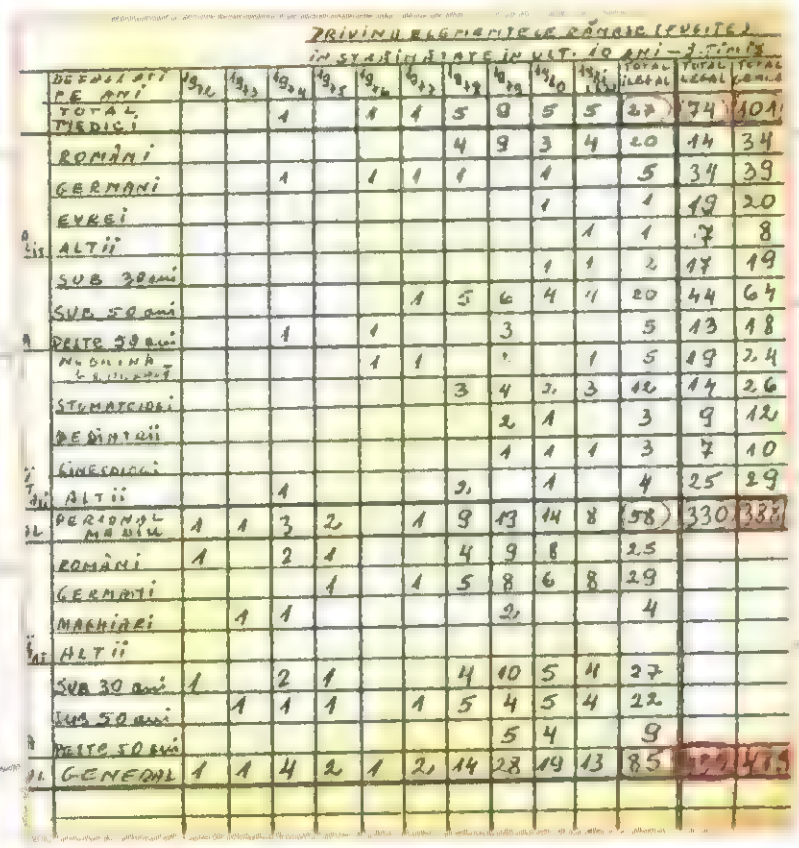

SITUAŢIA STATISTICĂ întocmită de Inspectoratul Judeţean Timiş privind numărul românilor care au fugit din ţară între 1972 şi 1982. *Sursa: ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9684, vol. 1, f.279/ cnsas.ro*

PANDEMIA BUGETARĂ

Șefa achizițiilor COVID: propusă de Teodorovici, susținută de USR-PLUS

Cornelia Nagy a supraviețuit și în guvernarea liberală a lui Orban, stă pe funcție și susținută politic de Barna.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

FIRME DE MODĂ, DE CONSTRUCȚII și de asigurări au vândut statului echipamente medicale și de protecție împotriva COVID-19 de sute de milioane de lei. Cornelia Nagy, șefa Oficiului Național pentru Achiziții Centralizate (ONAC), a gestionat toate aceste controversate achiziții publice la prețuri exorbitante. Iar Curtea de Conturi a arătat că, în unele cazuri, sunt suspiciuni grele de ilegalități.

Dar Cornelia Nagy a rămas în funcție inclusiv după ce controlul politic al ONAC a fost preluat de către USR-PLUS, în urma negocierilor politice cu partenerii de guvernare (PNL și UDMR).

Butoni și mărgele de 3.000.000 lei pentru MAE

Compania Viggo Fashion International, patronată de Ionuț Marius Marin și promovată asiduu de celebrul creator de modă Cătălin Botezatu, este una dintre societățile abonate la contractele atribuite de Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate (ONAC). A fost selectată să livreze combinezoane, viziere și seringi, deși în mod curent se ocupă cu comercializarea hainelor pentru bărbați sub brandurile Viggo și Cătălin Botezatu.

Înființată în anul 2015, Viggo Fashion International are sediul social într-o vilă de pe bulevardul Lascăr Catargiu, din București. Tot acolo funcționează și magazinul de haine Viggo.

La finalul anului 2018, firma Viggo a câștigat un contract scos la licitație de Ministerul Afacerilor Externe pentru a livra mai multe materiale tradiționale românești cu ocazia preluării de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene. Conform documentelor publicate în Sistemul Electronic de Achiziții Centralizate, MAE a cumpărat de la Viggo Fashion International butoni de argint și alamă în valoare de 1,22 milioane lei. Un alt contract, de aproximativ 1,7 milioane lei, a fost atribuit pentru achiziționarea de brâuri tradiționale românești din mărgele și zgardane personalizate cu motive tradiționale românești.

Cele mai mari contracte din pandemie pentru materiale sanitare au fost semnate în primăvara și vara lui 2020, când panica era globală

Contracte de 97 milioane lei de la ONAC

La începutul anului 2020, la scurt timp după declanșarea pandemiei de coronavirus, compania Viggo Fashion International a intrat într-un grup select de firme abonate la contractele cadru atribuite de Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate (ONAC). Astfel, în ultimul an, primit contracte în valoare de aproximativ 97 milioane lei.

Pentru început, a primit un contract de 28 d e milioane lei pentru a livra viziere de protecție, apoi un nou contract, de 45 de milioane lei, pentru a furniza combinezoane cu glugă și protecție pentru încălțăminte. Ulterior, a mai primit un contract, de aproximativ 12,3 milioane lei, tot pentru combinezoane.

Pe lângă echipamentele de protecție împotriva coronavirusului, firma lui Ionuț Marin a mai primit un contract de aproximativ 12,16 milioane lei pentru a furniza o cantitate de 12.282.400 de seringi de 1 ml cu ac, de unică folosință, cu volum irosit redus. Prețul la bucată: 0,99 lei. Achiziția s-a desfășurat pentru a asigura stocurile de urgență medicală.

Pe piața liberă, achiziția unei seringi de acest tip costă în medie 0,9 lei, iar la cantități mai mari de 100 de bucăți distribuitorii oferă o reducere substanțială, în funcție de cantitatea achiziționată. Site-urile de specialitate vând, de exemplu, seringi de unică folosință de 1 ml cu 0,3 lei bucata cu TVA inclus.

FASHION
Cătălin Botezatu (sus) este motorul din spatele Viggo, magazin de modă din centrul Bucureștiului (jos) care a dat lovitura: aproape 100 de milioane de lei cu statul

FOTO: INQUAM PHOTOS / ALBERTO GROSESCU; FACEBOOK / VIGGO

Pandemia a crescut profitul de 14 ori

Dacă ONAC ar fi cumpărat seringile de pe piața liberă, cu prețul mediu de 0,9 lei pe bucată (atenție, fără a beneficia de reducere), tot ar fi economisit minimum un milion lei. Dar, desigur, asta ar fi diminuat profitul firmei prietenului lui Cătălin Botezatu. Firma Viggo Fashion International a raportat în anul fiscal 2019 o cifră de afaceri netă de aproximativ 12,57 milioane lei și un profit de 743.476 lei. Numărul mediu de angajați declarați a fost de 30.

Dar, după ce a beneficiat de contractele de la ONAC, în anul fiscal 2020, firma Viggo a raportat o cifră netă de afaceri de 44,46 milioane lei, adică de aproape patru ori mai mult față de anul fiscal 2019.

Dar profitul a crescut mult mai mult: de la 743.476 lei în 2019, la 10,38 milioane lei în 2020. Ceea ce înseamnă un câștig de 14 ori mai mare, în timp ce numărul mediu de salariați s-a redus la 19 persoane.

Seringi chinezești, și mai scumpe, de la o firmă de asigurări

Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate a cumpărat însă alte patru milioane de seringi de 1 ml cu ac de unică folosință cu volum irosit redus pentru vaccinurile împotriva COVID-19 și la un preț aproape dublu față de cel deja umflat al Viggo.

Astfel, ONAC a plătit 6,8 miloane lei pe cele patru milioane de seringi, adică 1,7 lei pe bucată. Contractul a fost atribuit firmei Premia Insurance Consulting, patronată de ieșeanca Maria Cristea, în vârstă de 19 ani. Firma are ca obiect principal de activitate activități de evaluare a riscului de asigurare și a pagubelor.

Managerul companiei este medicul stomatolog Rareș Cristea, coordonatorul proiectului „Austrian Health Institute", proiect prin care acesta vrea să construiască la București o replică a celebrului spital austriac „AKH". În anul 2011, dr. Rareș Cristea a participat la dezbaterea „Turismul Medical – șansa la viață a pacienților români?" din partea companiei Premia Medcare Management, companie deținută de două firme offshore înregistrate în Cipru. Administratorul companiei este italianul Michaell Shkurko, născut în Rusia.

Seringa e mică, dar drumul e lung

Contactat de *Newsweek România*, Rareș Cristea a spus că firma pe care o reprezintă are în denumire „asigurări" pentru că are relații comerciale cu mai mulți asiguratori pentru care prestează servicii de administrare. „Nu este o firmă de asigurări, e o firmă de consultanță în asigurări. Dar are și avizările necesare pentru import și distribuție echipamente medicale", a declarat Rareș Cristea.

Tot el a mai explicat cum a ajuns la sfârșitul anului trecut să intre în relații de afaceri cu ONAC: după ce a fost autorizat să vândă teste antigen în România, s-a asociat cu o firmă care urma să depună o ofertă de teste antigen la Oficiu. Asocierea celor două firme însă nu a avut succes, iar Cristea a informat conducerea ONAC că poate livra mai multe tipuri de echipamente medicale. Astfel, ar fi ajuns să livreze patru milioane de seringi fabricate în China.

Rareș Cristea a explicat că seringile care au fost achiziționate de ONAC nu sunt seringi obișnuite de 1 ml: Comisia Europeană a decis ca, pentru o eficientizare mai bună a volumului de vaccin dintr-un flacon, trebuie folosite niște seringi cu volum rezidual redus pentru a nu permite pierderi. „Din

câte am văzut, seringile noastre sunt folosite în campania de vaccinare", a spus Cristea.

Dar preţul ridicat al unei seringi ar fi fost, de fapt, generat de costurile legate de transport. „Dacă e să faci un import normal din China, pe cale maritimă, costurile de transport sunt undeva între 14.000 şi 21.000 dolari containerul. Dacă apelăm la transportatori aerieni, preţul se modifică foarte mult. Numai transportul ne-a costat în jur de două milioane şi ceva de lei. Noi am transportat cu DHL", a mai spus Cristea.

Tampoane alcoolizate de 5,6 milioane lei

Firma administrată de Cristea a mai luat un contract, dar pentru tampoane alcoolizate. Tot de la ONAC. Oficiul a contractat o cantitate de 25 milioane tampoane alcoolizate pentru asigurarea stocurilor de urgenţă.

În acest sens, a semnat un acord cadru cu trei firme. În cele din urmă, primele două au livrat toată cantitatea, aşa că a treia a ieşit din cursă.

Roval Med, prima firmă, şi-a asumat că va livra o cantitate de cinci milioane de tampoane în termen de 30 de zile.

Pe locul doi a fost firma Premia Insurance Consulting, care şi-a asumat livrarea a 25 milioane de tampoane în 27 de zile.

Valoarea acordului cadru a fost stabilită la 5,6 milioane lei.

Banii s-au împărţit între Roval Med, care a livrat cele cinci milioane de tampoane, iar diferenţa de 20 de milioane a venit de la Premia Insurance Consulting.

Rareş Cristea, de la Premia Insurance Consulting, a detaliat: „Tampoanele alcoolizate le-am adus din China. Din câte îmi aduc aminte, în urma selecţiei de oferte, au ieşit doi concurenţi cu acelaşi punctaj. O firmă a livrat cinci milioane şi noi am livrat 20 de milioane. Fiecare a primit banii pe marfa livrată. Producătorul face parte din primele trei companii producătoare din China, are 19 fabrici".

Firma Roval Med este patronată şi administrată de Iulian Valentin Creangă. În anul fiscal 2019, a avut o cifră de afaceri netă de peste 17 milioane lei şi un profit de peste 2,83 milioane lei cu 30 de angajaţi. Datele fiscale aferente anului fiscal 2020 nu au fost încă publicate.

Afaceri cu Brio. Alpha Brio Medical

Alpha Brio Medical este o altă companie abonată la contractele de la ONAC. Valoarea cumulată a contractelor depăşeşte suma de şase milioane lei. Firma este deţinută în mod egal de Titus Vişinică, Amir Younis şi Florentin Eugen Dumitraşcu. Primul are mai multe afaceri în industria farmaceutică.

De la această companie s-au achiziţionat 40.000 de seringi de 3 ml cu ac de unică folosinţă. Pentru întreaga cantitate s-a semnat un contract de 164.000 lei.

Un alt contract, în valoare de 1,7 milioane lei, a fost pentru achiziţia a 190.000 de recipiente rigide pentru obiecte înţepătoare.

Tot de la Alpha Brio Medical s-a mai cumpărat un lot de 190.000 de recipiente cu suma de 1,672 milioane lei.

Compania a mai primit un contract de 990.000 lei pentru a livra 200.000 de cutii prevăzute în interior cu sac galben din polietilenă marcat cu pictograma pericol biologic.

Ulterior, Oficiul Naţional pentru Achiziţii Centralizate a organizat o nouă procedură de achiziţie pentru o cantitate de 425.000 de cutii. Contractul, în jur de două milioane lei, a fost împărţit între firma Custodia Group, care a livrat 75.000 de cutii, restul de 350.000 fiind procurat de la Alpha Brio Medical.

Sub pretextul urgenţei, preţurile materialelor sanitare în pandemie au explodat, iar statul nu a fost în stare (sau nu a vrut) să controleze cu adevărat în ce măsură costurile au fost justificate

PROTECTORI
Orlando Teodorovici de la PSD (stânga) a „inventat-o" pe Cornelia Nagy, Dan Barna de la USR-PLUS îi duce legenda mai departe

O altă firmă, Tesaro Properties, patronată de Cristian Octavian Nicolae Călugăreanu și Eva Maria Drăgoi, se ocupă cu lucrări de construcții ale clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, dar a vândut ONAC-ului 300.000 de cutii de recipiente rigide pentru obiecte înțepătoare pentru suma de 2,67 milioane lei.

Teodorovici, „tăticul" ONAC

În primăvara anului 2018, ministrul Finanțelor Orlando Teodorovici, de la PSD, i-a solicitat premierului Viorica Dăncilă să emită o Ordonanță de Urgență pentru înființarea Oficiului Național de Achiziții Centralizate. Ceea ce s-a și întâmplat. Acest organism nou înființat urma să organizeze toate marile licitații în numele insituțiilor publice, inclusiv procedurile de achiziții finanțate din fondurile structurale aferente perioadei de programare financiară 2014-2020, fonduri structurale estimate la o valoare de aproximativ 43 miliarde de euro. Practic, Teodorovici voia să controleze toate aceste achiziții publice.

La șefia instituției a fost numită Cornelia Nagy, cu rang de secretar de stat. Funcția de bază a acesteia este de Director Servicii Interne în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, funcție din care s-a suspendat în mai 2017. Motivul? A fost numită în funcția de secretar general adjunct la Ministerul Mediului (pe filieră ALDE), apoi ca secretar general la Agenția Națională pentru Arii Protejate, cu susținerea lui Daniel Chițoiu și Călin Popescu Tăriceanu.

Curtea de Conturi are suspiciuni penale

Din noiembrie 2019, la guvernare a intrat PNL, iar funcția de ministru al Finanțelor i-a revenit lui Florin Cîțu, actualul premier. La scurt timp, s-a declanșat pandemia de coronavirus, iar ONAC a devenit una dintre cele mai importante instituții în ceea ce privește achizițiile de echipamente medicale și de protecție.

În urma mai multor achiziții la prețuri exorbitante, premierul Ludovic Orban i-a cerut ministrului Florin Cîțu să trimită Corpul de Control pentru a verifica activitatea ONAC, respectiv pe cea a Corneliei Nagy. „În legătură cu achizițiile publice de măști de protecție, combinezoane și viziere, au fost identificate/au rezultat aspecte care au impus transmiterea raportului de control către organele abilitate în vederea valorificării constatărilor și/sau, după caz, continuarea verificărilor și luarea măsurilor legale ce se impun", a transmis Biroul de Presă al Finanțelor.

Cu toate acestea, ministrul Florin Cîțu a decis secretizarea raportului și păstrarea în funcție a Corneliei Nagy, chiar dacă ONAC a continuat achizițiile controversate.

Și Curtea de Conturi a României a verificat achizițiile făcute de Oficiu. Concluziile raportului arată că ONAC nu a implementat un tratament unitar tuturor operatorilor economici care au participat la procedurile de atribuire a acordurilor cadru în perioada stării de urgență, „ceea ce a condus la nerespectarea, în toate cazurile, a principiilor tratamentului egal și al nediscriminării".

Fina lui Nagy, consiliera lui Barna

Odată cu numirea lui Florin Cîțu în fruntea Guvernului, alianța de guvernare formată din PNL, USR-PLUS și UDMR și-a împărțit controlul politic asupra tuturor insituțiilor publice. Astfel, ONAC a revenit sub controlul politic al formațiunii USR-PLUS, chiar dacă legal este în subordinea Ministerului Finanțelor Publice, condus de liberalul Alexandru Nazare.

Surpriză, Cornelia Nagy nu a fost schimbată din funcție. Cu totul întâmplător (sau nu), Cornelia Nagy este nașa de cununie a Oanei Maria Arat, fost consilier de stat în aparatul de lucru al vicepremierului Dan Barna.

Contactată de *Newsweek România*, Oana Maria Arat nu a negat că Cornelia Nagy este nașa ei de cununie: „Ce relevanță are dacă este sau nu nașa mea? Ce relevanță are că am fost consiliera domnului Barna? Domnul Barna nici măcar nu știe dacă e sau nu e nașa mea de cununie. Eu nu știam că ONAC a revenit USR, chiar nu cunosc".

Banalele seringi pentru vaccinuri s-au dovedit a fi o mină de aur pentru cei care le-au importat: statul a plătit și de cinci ori mai mult pe bucată

FOTO: GOV.RO; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

MINERIADA ca un bumerang

George Ștefoi (stânga), Florin Hașu (mijloc) și Marius Hiciu, așteptând cușca pentru a ieși din subteran la sfârșitul turei lor în mina Vulcan. Brigada Hașu lucrează la 276 m deasupra nivelului mării și mai mult de 350 m sub pământ.

50 K - UN OM SARE DIN SPAȚIU
Salt în cădere liberă de la 50.000 de metri » P.42

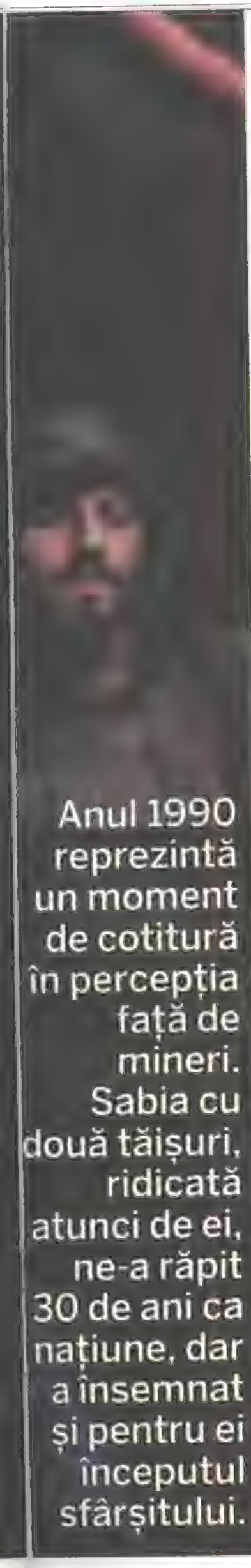

Anul 1990 reprezintă un moment de cotitură în percepția față de mineri. Sabia cu două tăișuri, ridicată atunci de ei, ne-a răpit 30 de ani ca națiune, dar a însemnat și pentru ei începutul sfârșitului.

DUPĂ MANIFESTAȚIA DIN 28 IANUARIE 1990, organizată de partidele istorice, FSN-ul, prin liderii săi cei mai înalți, a făcut apel la sindicatele din minerit să vină la București pentru „restabilirea ordinii".

În acel an, minerii au venit în Capitală de trei ori. Ultima lor vizită, cea din iunie, rămâne în istorie drept cel mai sângeros eveniment post decembrist. Istoria consemnează patru morți, sute de răniți și sediile partidelor devastate.

Pe atunci avem 19 ani. Îmi amintesc că în dimineața zilei de 13 iunie m-a trezit din somn un vuiet cumplit. Pentru câteva clipe am crezut că urmează un nou cutremur. Avusesem o senzație similară cu câteva secunde înainte de cutremurul din 1986. Mi-am dat însă repede seama că este vorba de altceva și am pornit radioul. L-am auzit atunci cu urechile mele pe Iliescu mulțumindu-le minerilor pentru că au venit în Capitală să restabilească ordinea.

M-am îmbrăcat și am coborât în stradă. Stăteam în mijlocul rondului din Piața Romană, când pe Bulevardul Ana Ipătescu au început să apară pâlcuri de mineri. Mersul, vorba, cablurile din cauciuc și bâtele pe care unii dintre ei le aveau în mâini mi-au rămas întipărite în minte, parcă arse cu fierul roșu.

Vis-a-vis de casa mea, la poartă ieșise și un vecin mai în vârstă decât mine. Un pic mai negricios, cu un maieu alb, fără mâneci și cu o burtă ce se răsfrângea din abundență peste curea, privea, la fel ca și mine, cu un amestec de teamă și curiozitate ce se întâmplă pe stradă.

Din grupul minerilor mai avansat, am văzut doi ortaci care mi-au aruncat o privire, apoi s-au uitat către vecinul meu și într-o fracțiune de secundă au plecat ca din pușcă cu bâtele ridicate după el. Acesta a apucat să se retragă în curte, însă minerii l-au urmat. Mi-am păstrat cumpătul și, deși eram destul de departe de casă, am mers încet, dar sigur către poartă. Am scăpat printr-o minune.

Pe lângă victimele omenești, minerii au reușit să dea atunci, chiar dacă nu au vrut, o lovitură aproape fatală incipientei democrații românești. Prin instaurarea terorii, anihilând protestele din Piața Universității, minerii le-au răpit definitiv românilor aplicarea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara (Legea Lustrației). În acest fel, România nu a mai scăpat nici până în ziua de azi de foștii nomenclaturiști, Iliescu împlinindu-și visul de a vedea instaurată în România, în locul unei democrații funcționale, o perestroică dâmbovițeană, un așa-zis comunism cu față umană. Sabia cu două tăișuri ridicată atunci de mineri ne-a răpit 30 de ani ca națiune, dar a însemnat și pentru ei începutul sfârșitului.

Putem să credem că pe minerii nu i-a chemat nimeni, deși știm că în România nimeni nu are inițiativă. Cine are dubii nu trebuie să îl întrebe pe Iliescu, ci pe centralistele care se aflau la muncă în zilele respective. Putem să credem că printre mineri nu au fost și diversionisti care i-au condus către obiectivele țintă: Piața Universității, sediul partidelor istorice, casa lui Ion Rațiu. Suntem liberi să credem orice.

Și minerii, conștienți de fapta la care au participat în 1990, 30 de ani mai târziu vor să creadă că totul a fost doar o manipulare, o instigare. Din păcate pentru ei, nimeni nu se poate apăra invocând propria turpitudine sau simpla prostie.

Devastând la comandă, minerii s-au aprins așa cum se aprinde cărbunele în contact cu aerul. La vremea respectivă instigatorii și-au asumat riscurile asmuțirii minerilor. Spre norocul lor, s-a dovedit ulterior că suntem un popor fără coloana vertebrală, care nu s-a grăbit să îi ceară șefului statului, celui care prin Constituție avea obligația să ne apere, să plătească pentru victimele pe care minerii porniți le-au făcut atunci fără niciun discernământ.

Incompetenții fostului sistem comunist, pe care Piața Universității se lupta să îi înlăture, au rămas la putere și au distrus tot, implicit și industria mineritului.

Mineritul și Revoluția Industrială

Marea Britanie a fost prima națiune industrializată în secolul al 19-lea, cărbunele având un rol determinant în acest proces.

Drumul deschis de Marea Britanie a fost urmat la scurt timp de întreagă omenire.

Păstrând proporțiile, și în România mineritul cărbunelui a avut același rol. În perioada comunistă, tranziția către o țară industrializată s-a făcut tot cu ajutorul cărbunelui.

După criza petrolului din 1970, Nicolae Ceaușescu a decis să transforme industria cărbunelui în pilonul central al industriei energetice.

Pentru a asigura această creștere considerabilă de cărbune pentru termocentrale, la nivelul anului 1989, cei aproximativ 60.000 de angajați în minerit extrageau, în cele 15 mine active, peste 11 milioane de tone de cărbune. Minerii, alături de doctori și pompieri, erau considerați niște eroi.

DE

MUGUR VĂRZARIU

Foto MUGUR VĂRZARIU / GETTY IMAGES / NEWSWEEK

Marius Hiciu, după încheierea turei de dimineață, în subteran la mina Vulcan

Ciprian Dițan, de la departamentul de transport, la mina Vulcan

Călătorie în infern

În martie 2021, am ajuns pentru prima dată în subteranul minei Vulcan. Am devenit fotograf de documentar în 2010. Mi-au trebuit 11 ani să trec peste șocul din 1990 și să caut să înțeleg fenomenul mineritului din Valea Jiului.

Am petrecut alături de minerii de la Vulcan șase zile. Adunate, în tot acest timp nu am dormit mai mult de 20 de ore. Am intrat în fiecare dimineață cu shimbul 1, la ora 4.15, și am încheiat ziua de lucru după ora 19.00. Am coborât în mină de două ori.

Am descoperit un grup de oameni fantastici pe care mina îi unește. În unitate, care de altfel le lipsește celorlalți români, stă forța lor.

Nu am întâlnit niciun miner, dintre cei care participaseră la mineriade, care să nu conștientizeze gravitatea evenimentelor, efectul devastator asupra democrației și care să nu regrete amarnic atât participarea cât și cele întâmplate. De unitatea lor au profitat atât Miron Cozma, cât și eșalonul doi al fostului regim comunist care lupta pe viață și pe moarte pentru a-și proteja viitorul.

După 1990, minerii plătesc cu stigma capcana în care s-au lăsat atrași. Cei mai mulți dintre ei, când călătoresc, nu spun de unde sunt. La fel cum mulți români nu spun de unde sunt atunci când se deplasează în străinătate.

Știm ce s-a întâmplat în 1990, însă nu trebuie să uităm sacrificiul pe care generații de mineri l-au făcut pentru ca restul țării să beneficieze de apă caldă și lumină. Cei mai mulți dintre ei au plătit cu viața dreptul la muncă. Cei mai mulți dintre ei nu au apucat să se bucure decât un an sau doi de pensie și asta într-unul dintre puținele sectoare de activitate în care pensia este mai mare decât salariul.

Mulți dintre noi am auzit cât este de grea munca în minerit. Nu sunt un om al metaforelor, al cuvintelor meșteșugite, însă cred că Dante a scris *Infernul* după ce a stat de vorbă cu un miner.

Abatajul este Iadul pe pământ. Tot ce îi

FOTO: MUGUR VĂRZARIU / GETTY IMAGES / NEWSWEEK

Emanoil Maslan (stânga) și Farcău se luptă să ridice tavanul pentru a face loc mașinii automate să treacă, sub pământ, la mina Livezeni

lipsește sunt flăcările deși, din păcate, în cazul unor accidente, minerii au parte și de acestea. Voi încerca să vă povestesc în câteva cuvinte ce face un miner într-un abataj, pe perioada unui schimb de 6 ore, pentru ca noi să avem lumină sau pentru un salariu de aproximativ 3.000 de lei, depinde cum vrei să privești lucrurile.

Schimbul 1

Schimbul 1 ajunge la lucru la ora 4.15-4.30. Minerii se echipează de lucru, își iau lămpile și măștile, trec pe la pontaj și la ora 5.10 pleacă spre șut, deși programul de lucru începe abia la ora 6.00. Pleacă mai repede pentru că, după ce coboară în mină, drumul infernal prin galerii, de la baza puțului Chorin, pe magistrală, apoi pe planul înclinat Stoica, galeria direcțională VI-IX și până la abatajul FBS din stratul 3/276, poate să dureze și 40 de minute.

Pe tot acest traseu către abataj, am dat cu capul în pereți și în țevile ce îl însoțesc de cel puțin 20 de ori. Casca de protecție să trăiască! Abatajul lucrează azi după o metodă mult mai sigură decât în anii precedenți. Când ajungi în front și tot ce ține muntele să nu se prăvălească peste tine sunt o plasă și niște stâlpi SVJ sub presiune, siguranța nu mai are nicio semnificație.

Aici, minerii pregătesc frontul pentru artificieri și aceștia împușcă zona de lucru. Minerii vin apoi și taie plasa, lăsând cărbunele să curgă la picioarele lor. De aici, îl încarcă cu sapele pe banda colectoare aflată în spatele lor (transportor cu raclete). Pe măsură ce înaintează, iau stâlpii și grinzile din spate, lasă muntele să se prăbușească controlat și ei înaintează în stratul de cărbune.

Mina te înghite în praf.

În abataj, pe lângă un praf pe care îl tai cu cuțitul, plouă efectiv cu cristale de cărbune la fiecare operațiune de mutare a stâlpilor sau de tăiere de plasă.

Specialiștii calculează aerul care trebuie să ajungă la ei pe galerii. Dacă ajunge prea mult aer, ia foc cărbunele. Dacă ajunge prea puțin, minerii se sufocă.

Un condamnat pentru mineriada de la Costești își cere iertare

Constantin Crețan, unul dintre liderii minerilor condamnat pentru mineriada de la Costești, își recunoaște vina, regretă participarea la mineriadele din 1990 și, în numele tuturor minerilor, își cere iertare. Vorbind și cu mulți alți mineri, pare că a sosit timpul unei reconcilieri. Minerii au plătit cu vârf și îndesat faptul că s-au lăsat manipulați.

Tranziția justă înseamnă de fapt o despărțire justă, o despărțire care să țină cont de sacrificiul tuturor generațiilor de mineri.

Dacă vrem să învățăm din greșeli, în spiritul reconcilierii, minerii aflați în acest moment în sistem, în momentul închiderii mineritului, potrivit acordurilor internaționale, trebuie pensionați.

După 15 ani de muncă în abataj sau după 25 de ani de muncă în atelierele din mină, nu îi mai poți cere niciunui miner să se reprofileze. Dacă este aproape imposibil să o faci într-o țară precum Germania, care chiar își va da interesul să găsească soluții adaptate local, atunci este absolut imposibil să o faci în România. Iertând, ne vindecăm. Generozitatea și recunoștința ne vor face mai puternici.

Dumitru Voinea, la cazanele de la mina Livezeni

Gelu Sărăcuțu (dreapta) și colegul său care lucrează la îndreptarea stâlpilor de sprijin îndoiți sub presiune, la mina Vulcan

FOTO MUGUR VĂRZARIU / GETTY IMAGES / NEWSWEEK

Pavel Lambru (stânga) și Adrian Imling (al doilea din dreapta), de la Sector 1 producție, în timpul lucrului la mina Lonea

Costinaș (stânga), Umberto Trestian și V-țin Ursu, în așteptarea trenului de personal care să-i ducă cu 3 km mai aproape de posturile lor de lucru, în subteran la mina Livezeni

Umberto Trestian (stânga) și Cosmin Podină (dreapta) relaxându-se pentru câteva momente la sfârșitul schimbului lor, înainte de a se îndrepta spre dușurile de la mina Livezeni

Minerii se luptă să reunească două vagoane după ce unul dintre acestea a deraiat de la mina Lonea

FOTO MIRCEA VARZARU / GETTY IMAGES · NEWSWEEK

BIBLIOTE
ALEPH

Ioan Mihnea (stânga), Ardelean Dumitru și Alin Nicolae Albescu (dreapta), din departamentul de transport, se luptă să găsească piese de schimb solicitate în subteran la mina Vulcan

Adi Ciurea, la o țigară, înainte de dușul de după tura de dimineață la mina Vulcan

Mineri care fac duș la sfârșitul turei de noapte la mina Lupeni

George Ștefoi (stânga) și Marius Hiciu, care lucrează într-o cameră și stâlp de tip operațiune la mina Vulcan la 24 martie 2021. Brigada Hasu funcționează la 276 m deasupra nivelului mării și la mai mult de 350 m sub pământ

FOTO: MUGUR VĂRZARIU / GETTY IMAGES / NEWSWEEK

George Ștefoi, Robert Tulbura, Florin Iulian Hașu, Valer Nicolae, Vasile Suciu, Ioan Rădoi, Marius Hiciu și Robert Tulbură la sfarșitu turei, inainte de a se indrepta spre vestiarele de la mina Vulcan

Umberto Trestian și-a predat lampa la sfârșitul turei sale la mina Livezeni

MUGUR VĂRZARIU este fotograf de documentar și realizator de film cu o recunoscută activitate în apărarea drepturilor omului la nivel internațional. Mugur poate fi urmărit și pe www.mugurvarzariu.com

BIBLIOTECA

UN NOU FRONT

CORTINA DE GHEAȚĂ

Pe măsură ce gheața Arcticii se topește, Moscova desfășoară din ce în ce mai mulți soldați și echipamente militare. Nordul rusesc se pregătește de un război foarte rece. – *Adina Mutăr*

RUSIA ESTE PRIMA ȚARA CARE se pregătește militar, ca urmare a implicațiilor strategice rezultate din schimbarea climei.

Ținutul „Franz Iosef", un amestec de insule acoperite de ghețari din Oceanul Arctic, numit după un împărat austro-ungar, a fost până acum câțiva ani în cea mai mare parte nelocuit, fiind fieful urșilor polari, morselor, păsărilor marine. Dar, odată cu topirea ghețurilor, se populează în ritm alert cu alt tip de „viețuitoare". Camioane masive, verzi, transportă rachete anti-nave Bastion, ce pot fi pregătite pentru lansare în doar cinci minute.

O cazarmă ca o stație spațială găzduiește aproximativ 150 de angajați, în ture de 18 luni de serviciu.

Temperaturile de iarnă scad de obicei până la minus 40 - 50 grade C.

Baza este autosuficientă în electricitate și este echipată cu o clinică, bibliotecă, capelă, sală de sport și cinematograf. Acoperind 14.000 mp, Treloil este a doua bază arctică din era Putin care a fost construită pentru unitățile de apărare antiaeriană. Prima care a fost finalizată a fost Northern Clover, pe insula Kotelny, mai la est.

O pistă militară este în construcție în ținutul „Franz Iosef", numită Nagurskoie. Rusia construiește alte patru baze militare arctice - la Rogacevo, Cape Schmidt, Wrangel și Srednii.

Președintele Vladimir Putin a vizitat luna trecută noua bază. Alexandra Land. Rusia se grăbește să ocupe Polul Nord.

Schimbări climatice și schimbări de tactică militară

Nicăieri pe Pământ schimbările climatice nu au fost atât de pronunțate ca în regiunile polare. Încălzirea a dus la reduceri drastice ale gheții marine, deschizând calea navelor în lunile de vară și expunând Rusia la noi amenințări în

adresa securității, după cum proclamă Kremlinul, ca motiv al înarmării.

La ultima întâlnire la Reykjavik (Islanda), Rusia a preluat președinția Consiliului Arctic, ce se vrea un fel de club diplomatic al națiunilor care împărtășesc interese în regiune, la care participă inclusiv Statele Unite.

La reuniune, secretarul american de Stat, Antony J. Blinken, s-a întâlnit cu ministrul rus de Externe, Serghei Lavrov. Au fost pentru prima dată față în față un membru al Administrației Biden și omologul rus. Acumularea militară a Moscovei în Arctica a fost una dintre numeroasele probleme pe care cei doi diplomați le-au discutat. Lavrov, pe linia Kremlinului, a susținut că Arctica aparține Rusiei, iar Blinken i-a reamintit că nu are nicio legalitate la nivel internațional ceea ce susține Moscova.

Este adevărat că din cele cinci națiuni cu coastă arctică semnificativă - Canada, Danemarca, Norvegia, Rusia și Statele Unite - Rusia are de departe cea mai lungă suprafață.

În întreaga sa istorie, Rusia a fost apărată efectiv din nord de Oceanul Arctic înghețat. Dar suprafața de gheață în timpul verii este cu aproximativ o treime mai mică decât media din anii 1980, când a început monitorizarea, au declarat anul trecut cercetătorii de la Centrul Național de date privind Zăpada și Gheața din Colorado.

Oceanul a pierdut peste un milion de kilometri pătrați de gheață și este de așteptat să fie în mare parte fără gheață în timpul verii, inclusiv la Polul Nord, până la jumătatea secolului.

Marea Topire este cel mai cumplit coșmar al Rusiei, a declarat Michael Kofman, cercetător principal la Centrul de Analize Navale, un grup de cercetare analiză geostrategică cu sediul în Arlington, Virginia.

„Deschide un teatru de operații cu totul nou în caz de conflict cu Statele Unite, care se va dovedi dificil de apărat", subliniază acesta.

„Într-un anumit sens, Rusia dobândește noi frontiere externe care trebuie protejate de potențiali agresori", a notat și Institutul german pentru Afaceri Internaționale și de Securitate, un grup de analiză din Berlin.

Spre deosebire de politicienii occidentali, prinși ani de zile în dezbateri despre schimbările climei și implicațiile acesteia, armata rusă a constatat direct riscurile topirii ghețurilor și a acționat, fiind cu mulți pași înaintea altor țări din zonă.

Rusia „a furat startul"

Guvernul rus, spre deosebire de Departamentul Apărării din cadrul Administrației Trump, a recunoscut în mod deschis schimbările climatice în ultima sa „strategie arctică", publicată anul trecut. Cea mai recentă strategie militară americană pentru Arctica, publicată în 2019, se referă eufemistic la dispariția gheții ca „mediul fizic în schimbare".

Documentul american a menționat, totuși, că Rusia are acum cea mai mare prezență militară deasupra Cercului Polar. Acest lucru se va schimba cu siguranță în Administrația Biden. Dar Rusia „a furat startul".

Armata rusă, în mod obișnuit opacă, a invitat recent reporterii, chiar și de la publicații străine, într-un tur al centrelor sale arctice, inclusiv la Trefoil, cea mai nordică bază militară din Rusia.

Colonelul Balabeg A. Eminov este comandantul bateriei anti-nave și al altor facilități de pe „Franz Josef", numită baza Trefoil.

„Principala provocare legată de Arctica era accesibilitatea limitată pentru nave, din cauza gheții", a declarat acesta, potrivit *The New York Times*.

„Acum, suprafața apelor deschise este în creștere și, odată cu aceasta, zona pentru activitatea navelor se lărgește".

Eminov a organizat și o demonstrație a rachetelor anti-navă Bastion, ridicându-le în poziție de lansare.

„Apărăm granițele patriei noastre. Aceasta este strategie de descurajare", a precizat acesta.

La bordul crucișătorului Petru cel Mare, amiralul Aleksandr A. Moiseiev, comandantul Flotei de Nord, a descris acumularea rusă ca „un răspuns la creșterea activității militare occidentale în Oceanul Arctic".

Balenele dresate pentru spionaj

„NATO duce în mod regulat nave de război, chiar la convoaie, și rămân în zonă mai mult decât înainte", a declarat amiralul Moiseyev. Acesta subliniază că activitatea militară este cea mai semnificativă din regiune după cel de-Al Doilea Război Mondial. Cât despre Rusia, Flota de Nord va desfășura teste maritime pentru 13 nave noi în acest an, acestea adăugându-se celor peste 50 deja în serviciu.

Crucișătorul Petru cel Mare, numit după țarul considerat tatăl Marinei rusești, este acostat la baza sa din fiordul Murmansk. Stoluri de pescăruși se agită în jurul antenelor sale radar și peste celor 20 de baterii de lansare a rachetelor anti-navă.

Nu departe, tot în fiordul Murmansk, se desfășoară un program secret de instruire a focilor și a balenelor Beluga pentru misiuni încă necunoscute.

Dar acest centru nu este arătat reporterilor. Imaginile prin satelit au dezvăluit silozurile marine amenajate special pentru operațiuni. Acum doi ani, o Beluga antrenată, purtând un ham misterios, a reușit să evadeze și a ajuns în Norvegia. Pentru că s-a știut că e din programul secret rusesc, a fost poreclită Whaldimir.

Potențial de confruntare SUA – Rusia pentru resursele naturale

Deocamdată, „confruntarea" militară dintre SUA și Rusia a constat într-o monitorizare reciprocă a exercițiilor militare, zboruri ale bombardierelor strategice și blocarea comunicațiilor de navigație, o „specialitate" rusească, ruși care se laudă că au „orbit" navele americane.

Pe cerul de deasupra Scandinaviei și în afara granițelor teritoriale ale Norvegiei, bombardierele cu capacitate nucleară cu rază lungă de acțiune ale SUA au devenit în ultimii doi ani frecvente. Adesea, sunt însoțite de avioane de luptă norvegiene sau suedeze.

Bombardierele nucleare rusești cu rază lungă de acțiune, precum Tu-160 și Tu-95, au reluat patrulele în afara spațiului aerian norvegian și european din 2007.

În martie, trei submarine ale Marinei ruse au ieșit simultan prin gheață și, pentru ca nu cumva să treacă neobservate, rușii au filmat cu o dronă și au postat online. La rândul lor, Statele Unite au defilat cu un submarin de clasă Virginia, în Tromso, Norvegia, pentru o escală rară într-un port civil.

Între timp, acumularea militară rusă în Peninsula Kola și în Arctica continuă într-un mod dramatic. Rusia a accelerat construcțiile de submarine cu energie nucleară.

Noile submarine cu rachete balistice din clasa Borei și submarine multifuncționale din clasa Iasen sunt înarmate cu rachete despre care specialiștii ruși spun că sunt imposibil de interceptat de scuturile antirachetă. Se testează arme subacvatice, drone nucleare, torpila autonomă nucleară Poseidon, una dintre cele șase arme nucleare de generație nouă anunțate de Vladimir Putin.

Incidentul cu racheta de croazieră cu propulsie nucleară Burevestnik a provocat deja îngrijorări majore. Accidentul din Marea Albă a arătat anul trecut potențialul de răspândire a radiațiilor în zonele populate.

Clădiri noi, de infrastructură majoră, sunt în curs de desfășurare la bazele navale ale Flotei de Nord și peste 50 de buncăre sunt în construcție în Golful Okolnaia și în Gadzievo.

Rachetele hipersonice de croazieră care ar putea lovi ținte în cea mai mare parte a Scandinaviei în câteva minute sunt supuse testelor atât de pe nave de suprafață, cât și de pe aeronave, în apropiere de Murmansk.

Ruta Mării Nordului, periclitată de deșeurile nucleare din era sovietică

Un obiectiv al acumulării de forțe rusești este de a profita economic în timp ce oceanul se dezgheță.

„Schimbările climatice permit apariția de noi posibilități economice", scrie Administrația Putin în planul său arctic, imaginând un fel de goană după aur gen Klondike.

Un expert militar citat de agenția RIA, colonelul Viktor Litovkin, a precizat că Rusia urmărește mai multe obiective strategice în Arctica: Controlul transportului internațional pe ruta Mării Nordului, inclusiv furnizarea de alerte despre aisberguri și vreme severă; protejarea resurselor de petrol și gaze din Arctica; apărarea Rusiei împotriva oricărei intruziuni de nave de război străine și amenințări cu rachete.

Guvernul și companiile rusești au dezvoltat diverse programe de a face bani pentru a profita de schimbările climatice. Exploatarea rezervelor nou accesibile de petrol, gaze și cărbune - chiar resursele care cauzează probleme

Bombardierele nucleare rusești cu rază lungă de acțiune, precum Tu-160 și Tu-95, au reluat patrulele

LA PORCI, ÎNAINTE
Militarii ruși oferă, tradițional, un porc prăjit în timpul unei ceremonii de întâmpinare pentru fregata Amiralului Kasatonov, la baza Flotei de Nord a Rusiei (sus). Baza militară Arctic Trefoil de pe insula Alexandra, parte a arhipelagului Ținutului „Franz Josef" (jos)

FOTO: GULLIVER / GETTY IMAGES

strategice - este în capul listei. Moscova speră, de asemenea, să transforme o cale maritimă a Oceanului Arctic între Europa și Asia, Ruta Mării Nordului, într-o trecere cu taxă, cerând plăți pentru piloți și escorte de spărgătoare de gheață. Aici se contrează cu politica Washingtonului, care consideră căile navigabile ca o rută comercială internațională. Departamentul Apărării al SUA a declarat că își rezervă dreptul la libertate de navigație în Arctica, așa cum procedează și în Marea Chinei de Sud.

Dar, până la punerea în aplicare a proiectelor economice, mai există o problemă de rezolvat: deșeurile nucleare aruncate de Uniunea Sovietică pe fundul mării, la est de Novaia Zemlia. Odată cu preluarea președinției Consiliului Arctic, ministrul rus de Externe, Serghei Lavrov, a invitat experți internaționali pentru a se găsi soluții de recuperare a acestor deșeuri radioactive.

Niciun alt loc din oceanele lumii nu are mai multe deșeuri radioactive și nucleare decât Marea Kara, acoperită cu gheață în cea mai mare parte a anului și fără activități comerciale în trecut. Acest lucru se schimbă acum cu retragerea rapidă a gheții marine, forarea pentru petrol și gaze și creșterea transportului maritim.

Reactoarele submarine au fost aruncate în golfuri puțin adânci la est de arhipelagul militar închis Novaia Zemlia, undeva la doar 50 de metri, pentru a putea fi ridicate într-o zi, când tehnologia o va permite.

Rusia speră că o astfel de expediție poate avea loc în următorii doi ani. O expediție ruso-norvegiană la submarinul K-27 din golful Stepovogo, în 2012, a prelevat probe pentru studierea posibilelor scurgeri radioactive. Acum, se caută opțiuni tehnice cu privire la modul de ridicare a compartimentelor grele ale submarinului și a reactoarelor.

Cooperare pentru curățarea mărilor

Un raport realizat pentru Rosatom a estimat costurile ridicării tuturor celor șase deșeuri nucleare și aducerii lor în siguranță la suprafață la 278 milioane euro. Dezafectarea K-159 în Marea Barents costă cel mai scump, 57,5 milioane de euro, pentru că, spre deosebire de submarinele și reactoarele care sunt aruncate în apele relativ puțin adânci din Marea Kara, K-159 este la o adâncime de aproximativ 200 de metri. Rusia vrea cooperare în privința curățării mărilor de deșeurile nucleare sovietice, însă pentru exploatarea resurselor vrea întâietate. La competiția strategică în regiune participă în primul rând cele cinci state riverane Oceanului Arctic: S.U.A (Alaska), Rusia, Canada, Norvegia, Danemarca (Groenlanda). În afara acestora, zona este un punct focal și pentru alte state precum Islanda, Suedia, Finlanda. Din punct de vedere economic, privind exploatarea resurselor naturale existente, cercetările estimează că în Oceanul Arctic există 30% din gazul natural nedescoperit în lume, 13% din petrol și 20% din gazul natural lichefiat. În afara acestora, există depozite importante de cărbune, fier, uraniu, zinc, plumb, nichel, zăcăminte de aur. 95% din resursele de gaze și 60% din petrolul Rusiei se află în regiunea Arcticii, ceea ce face ca Moscova să investească masiv în protejarea acestora.

UE ȘI NATO

PROBLEMA UNGARIA

Trei inițiative UE de politică externă și comerț internațional, blocate de Ungaria în decurs de o lună. Plus o rezoluție NATO. Un comportament care ridică semne de întrebare.

DE

OVIDIU NAHOI

LA 20 MAI, UNGARIA ANUNȚA că va bloca noul acord comercial și de dezvoltare al Uniunii Europene cu țările din Africa, Pacific și Caraibe (ACP). Și era deja al treilea veto ridicat de Budapesta pe o decizie de politică externă și comercială a Uniunii Europene.

Această ultimă decizie a Ungariei pune în pericol ani de negocieri menite să actualizeze dispoziții privind protecția mediului, drepturile omului și migrația – inclusiv clauze care prevăd ca țările din ACP să-și recheme cetățenii migranți cărora le este respinsă cererea de azil în UE. În același timp, acordul ar deschide calea unei migrații legale dinspre aceste țări către UE, de exemplu prin vize sau reunificări familiale, lucru cu care Ungaria nu este de acord.

Cu două zile în urmă, Ungaria blocase de una singură o declarație a miniștrilor de Externe ai UE cu privire la confruntările militare israeliano-palestiniene aflate în plină desfășurare la acea oră.

Acest lucru l-a obligat pe șeful diplomației europene, Josep Borrell, să lanseze un apel informal, cu titlu individual, pentru a pune capăt violenței.

Refuzul Ungariei nu a făcut decât să pună din nou Uniunea Europeană într-o poziție delicată în raport cu anunțatele sale ambiții de a se transforma într-un jucător global.

Și, bineînțeles, a scos din nou în evidență dezacordurile interne de lungă durată dintre țările UE cu privire la conflictul israeliano-palestinian și capacitatea limitată a Europei de a exercita influență în regiune.

„Pentru a fi sincer, îmi este greu să înțeleg obiecția Ungariei", a spus Borrell, adăugând că politica externă a UE nu a fost „un capriciu, ci un mandat" pentru ca țările membre să ajungă la o poziție unificată. Totul a venit după ce, în urmă cu o lună, Ungaria a blocat o declarație UE care critica China pentru încălcarea drepturilor omului din Hong Kong, în contextul în care mai mulți activiști pentru democrație fuseseră condamnați la închisoare.

„Argumentul Ungariei a fost că UE are deja prea multe probleme cu China", declara atunci pentru Reuters un diplomat european de rang înalt. În aceste condiții, declarația a fost retrasă din procesul de aprobare al UE.

Virtuțile și capcanele dreptului de veto

Nu mai era nevoie și de Ungaria pentru a pune obstacole în fața noilor ambiții ale Uniunii Europene de a juca un rol global pe măsura dimensiunii sale economice și comerciale.

Regula unanimității, care stă la baza formulării pozițiilor de politică externă introduce deja suficiente dificultăți și statele au, în general, nevoie de mult timp până să ajungă la o poziție comună.

Poziționările naționale pot fi adesea contrare – unele state sunt mai apropiate de Israel, altele de Palestina, unele sunt mai dispuse decât altele în a coopera cu China, unele sunt mai dornice decât altele în a sancționa Rusia, unele sunt mai atlantiste, altele mai favorabile unui echilibru Est-Vest.

Toate aceste deosebiri de vederi și interese fac oricum dificilă luarea oricărei decizii, cu atât mai mult în chestiuni sensibile. Când izbucnesc evenimente intens mediatizate, cum a fost cazul deturnării de către Belarus a cursei Ryanair, diplomația europeană ezită să se pronunțe tranșant până când capitalele nu se vor fi pus de acord – ceea ce necesită timp.

Iar regula unanimității face adesea ca pozițiile, îndelung negociate, să fie unele „de mijloc". Cel mai mic numitor comun, pe care capitalele îl găsesc în cele din urmă, poate dilua forța unei poziționări.

Pe de altă parte, regula unanimității își are virtuțile ei într-o Uniune Europeană atât de diversă. Aceasta oferă membrilor șansa de a se opune unui demers care le încalcă interesul național. Este un fel de frână de ultimă urgență, înainte de eventuale decizii cu consecințe potențial mai grave.

Dar, în cazul Ungariei, este destul de greu de întrevăzut interesul național în cele trei declarații de politică externă pe care le-a blocat în ultima vreme.

Guvernul Orbán pare a folosi regula dreptului de veto mai degrabă în beneficiul altora.

Când China și Rusia devin câștigătorii

De exemplu, Ungaria s-a opus în mai multe rânduri unor rezoluții NATO privind stabilirea unor relații mai strânse cu Ucraina. Budapesta își motivează gestul prin politica de asimilare dusă de Kiev asupra minorității maghiare din Ucraina subcarpatică.

Dar, în cele din urmă, poziția Ungariei servește Rusiei lui Vladimir Putin, care amenință Kievul inclusiv în plan militar.

Ungaria l-a ajutat și pe președintele turc Recep Tayyip Erdoğan, în octombrie 2019, atunci când Uniunea Europeană nu a putut să-l condamne pentru acțiunile sale ilegale în timpul ofensivei siriene. În privința blocării declarației europene privind China, este de notat că, tocmai pentru a liniști Ungaria, textul a fost mult diluat și readus în consiliul miniștrilor de Externe. Și încă o dată Ungaria a pus veto.

Potrivit presei ungare, Viktor Orbán a primit un telefon de la președintele chinez Xi Jinping și o invitație pentru o vizită la Beijing. Pentru Viktor Orbán, acest gest a însemnat foarte mult. Mai mult decât criticile pe care le-ar putea primi din partea partenerilor europeni pentru că girează încălcările drepturilor omului în Hong Kong.

De altfel, Ungaria mizează mult pe China. A importat vaccinul chinezesc Sinopharm, neaprobat de Agenția Europeană a Medicamentului, pe care el însuși și l-a inoculat, într-un gest de sfidare la adresa UE.

După ce a închis Universitatea Central-Europeană, fondată de George Soros, Budapesta se pregătește să deschidă un campus al Universității Fudan din China. O instituție în a cărei cartă este înscris principiul „devotamentului pentru partidul comunist".

Presa ungară scrie că întâmplător – sau poate nu – campusul este amplasat foarte aproape de viitorul punct terminus al liniei ferate Belgrad-Budapesta, construită, de asemenea, de chinezi. Un fel de „axă chinezească" de-a curmezișul Europei Centrale.

Greu de încadrat din perspectiva intereselor naționale, jocul Ungariei devine străveziu din perspectivă europeană: Viktor Orbán vrea să arate o Uniune slabă, incapabilă de a lua decizii - pe care le dinamitează chiar el.

Și aceasta este o mare problemă, câtă vreme statele membre vor să pună în centrul politicii lor globale tocmai problemele drepturilor omului și reglementărilor comerciale. Cu un membru ca Ungaria, Uniunea Europeană are o problemă. La fel și NATO.

CURAJ

50 K un om sare din spațiu

Povestea românului care va face primul salt în cădere liberă de la 50.000 de metri altitudine.

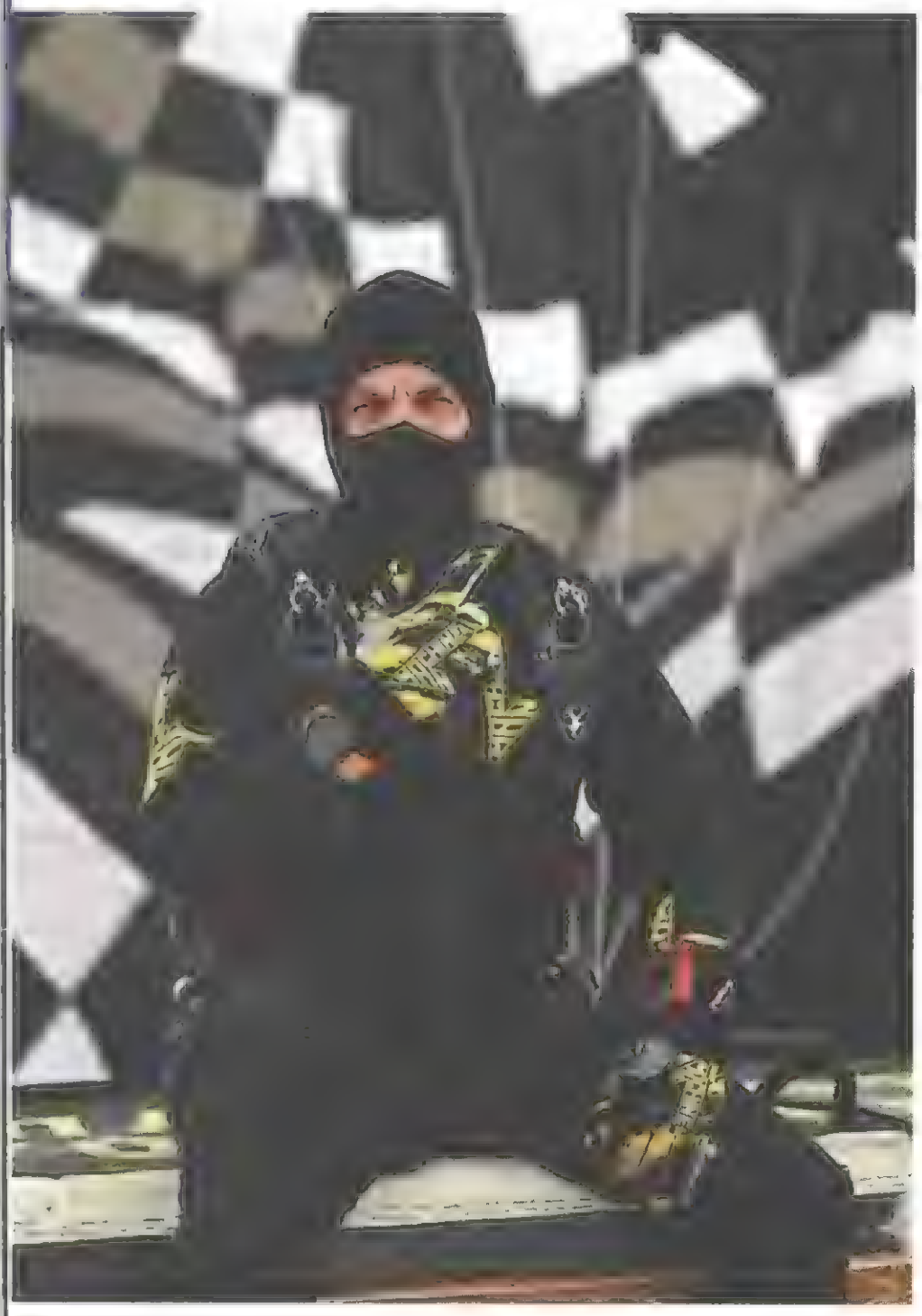

DE

OCTAVIA CONSTANTINESCU

BOGDAN PETRE, CEL CARE A CÂȘTIGAT DEJA UN PARIU CU viața, scăpând de diabet și de zecile de kilograme în plus, și-a propus un obiectiv care, odată atins, va pune România pe harta lumii prin depășirea unui record de anvergură mondială care nu are mai mult de 3 înaintași.

Paraşutismul românesc are un loc special în istoria mondială şi performanţe pe măsură. Anul viitor se împlinesc 90 de ani de la recordul mondial stabilit de Smaranda Brăescu, care a sărit cu parașuta, pe aeroportul din Sacramento, de la înălțimea de 7.233 de metri. România deține în palmares numeroase recorduri europene și mondiale la diverse categorii de salturi.

Acum, Bogdan Mircea Petre, avocatul paraşutist din spatele echipei Machine Man, membru activ în Aeroclubul României, se pregăteşte intens să ridice ştacheta, să se lanseze din spaţiu de la 50.000 m şi „să aşeze cu mândrie acest record mondial în inimile românilor şi ale susținătorilor de pretutindeni", după cum ne-a declarat cel care şi-a propus să facă primul salt în cădere liberă din mezosferă.

În 1932, Smaranda Brăescu spunea: „Viața mea nu înseamnă nimic dacă o țin pentru mine. Viața mea o dăruiesc țării, dar vreau să o dăruiesc frumoasă și încărcată de glorie. Nu mă voi întoarce decât biruitoare".

Acum, Bogdan Petre vrea să urce cu balonul la 50 de kilometri înălțime și să revină în siguranță pe Pământ.

Îi e ușor frică de înălțime

În 2013, Bogdan Petre avea 136 de kilograme, fiind diagnosticat cu diabet. Stres, fast-food, nopți nedormite în lupta contratimp pentru a câștiga procesele pe care le reprezenta ca avocat. La un moment dat, și-a fisurat coloana, fiind amenințat cu paralizia totală. Șapte ani mai târziu, a ajuns la 80 de kilograme și analize perfecte, „de aviator".

Deși are o ușoară frică de înălțime, este astăzi membru al Aeroclubului României, cu peste 350 de salturi la activ. Are un program dur de antrenament zilnic și vrea să bată recordul mondial al saltului în cădere liberă.

Bogdan Petre a câștigat deja un pariu cu viața, lăsând boala în spate și înaintând zilnic spre un obiectiv care va pune încă o dată România pe harta lumii, prin depășirea unui record spre care au îndrăznit să se îndrepte doar 3 oameni în istoria parașutismului.

Newsweek România a stat de vorbă cu cel care se pregătește deja intens să ajungă și să sară din mezosferă, liderul Proiectului 50K, și am aflat detalii despre culisele și eforturile necesare depășirii limitelor personale și ale unui record mondial.

Viața trebuie trăită și nu supraviețuită

Născut la 9 iunie 1975, Bogdan Petre este un om cu o poveste inițială co-

mună vieții specifice secolului 21. De la omul de 136 de kilograme „câștigate" laolaltă cu numeroase procese, diagnosticat cu diabet și restricționat la o viață de supraviețuire, la omul de 80 kg, care astăzi nu mai ține niciun regim medical. Cu un stil de viață echilibrat și sănătos, făcând zilnic minim câteva ore de sală de forță, alergare și salturi săptămânale cu parașuta. O întorsătură extremă.

„Viața trebuie trăită și nu supraviețuită. Pentru un om care a trecut prin ce am trecut eu și vrea să atingă performanțele propuse, autodisciplina este ca igiena personală. Trăiești sănătos instinctiv, odată ce ți-ai propus să trăiești și nu doar să supraviețuiești".

În anii '90, Bogdan Petre practica diverse sporturi și avea o viață activă. În 1999, și-a început cariera în avocatură, iar acest lucru a venit la pachet cu program încărcat, stres, mese pe fugă, de cele mai multe ori fast food.

„Agitație permanentă și lipsa totală a unei rutine de viață sănătoase, nici nu am realizat când am ajuns supraponderal, în pragul unei come diabetice și cu numeroase restricții medicale".

Așa a sunat primul semnal de alarmă, butonul de panică a fost apăsat,

Bogdan Mircea Petre, avocatul parașutist, vrea să doboare recordul mondial la salt de la înălțime

iar Bogdan a prins din zbor mesajul: drumul pe care l-a urmat pe plan personal nu era deloc drumul corect. A urmat alegerea, una simplă, cum spune el: „Am ales viața!". Și această alegere a generat consecințe care aveau să-l aducă pe drumul cel bun.

Primul maraton de 42 km a fost mai greu. Restul au venit de la sine.

În 2016, printr-un concurs de împrejurări aparent întâmplătoare, a sărit pentru prima dată cu parașuta, în tandem. Cum kilogramele dispăreau rapid și analizele medicale erau din ce în ce mai bune, la niciun an distanță a început școala de skydiving. Avocatul pasionat de sărituri cu parașuta a conștientizat într-o bună zi că poate

mai mult. Anul 2018 a început cu o perioadă intensivă de antrenament în Varșovia, la tunelul de vânt, iar în aprilie participa deja la primul lui maraton de 42 km. Luna mai a aceluiași an a marcat primul test: prima săritură solo cu parașuta.

2019 a continuat în același ritm alert, al doilea maraton de 42 km, licența și membru al United States Parachute Association (USPA A), antrenamente în Varșovia la tunelul de vânt, licența USPA B, antrenamente multiple la Skydive Dubai. A urmat licența USPA C în septembrie și un al treilea maraton de 42 km, la New York. 2020 a venit cu provocări, un accident în urma căruia a avut coloana fisurată și vertebre tasate, riscând să rămână paralizat, dar asta nu l-a oprit. A continuat antrenamentele în tuneluri de vânt din străinătate, multe ore petrecute cu antrenorul de fitness, teste cu balonul cu aer cald și multe salturi cu parașuta.

Astăzi are sute de sărituri la activ, este membru al Aeroclubului României și hotărât să doboare recorduri europene și mondiale în skydiving.

„Când sar cu parașuta, această frică dispare"

Bogdan Petre ne-a spus că se consideră un om normal. Cu planuri mari, dar și cu convingerea că frica poate fi înțeleasă și depășită. „Acolo unde este frică, există și potențial de depășire a limitelor. Asta nu înseamnă că toți oamenii care au ieșit din rând, ca să facă ceva nemaifăcut până atunci, nu au avut frici, nu au văzut un potențial eșec. Suntem oameni și deci supuși incertitudinilor. Dar, din fericire, eu cred că avem întotdeauna soluții la ce ne propunem. Când nu le-am identificat deja, le căutăm continuu. Și asta nu este o simplă abordare motivațională din strategiile de dezvoltare personală. Să vă spun sincer, mi-e frică de înălțime, dacă ies pe balcon la etajul 7, nu mă uit în jos, că mă ia cu amețeală. Dar când sar cu parașuta, această frică dispare, devine un culoar al provocării. Am peste 350 de salturi la activ, iar la sfârșitul programului de antrenament pentru 50K voi avea, cel mai probabil, mult peste o mie", ne-a povestit Bogdan Petre.

SALT SPRE ISTORIE
Bogdan Petre are peste 350 de salturi la activ, iar la sfârșitul programului de antrenament pentru 50K, va avea, cel mai probabil, mult peste o mie.

50K este proiectul unei echipe

O echipă românească compusă din parașutiști, piloți, ingineri și experți în siguranța zborului și-a propus să exploreze mezosfera cu un balon.

Echipa Machine Man intenționează ca Bogdan Petre să ajungă cu balonul în siguranță în mezosferă, să se desprindă apoi și să intre în cădere liberă, depășind viteza sunetului. La momentul potrivit, undeva între 3.000 și 2.500 m altitudine, acesta va deschide parașuta și va ajunge în siguranță pe Pământ. S-a mai făcut ceva asemănător până acum. Noutatea este altitudinea și condițiile specifice mezosferei. Practic, și-au propus să depășească bariera de altitudine la care un om, un parașutist, a ajuns vreodată cu un balon.

„Proiectul 50K este munca în echipă a unor oameni care cred și fac posibil un vis, înseamnă o pregătire tehnică și fizică intensă, acces la tehnologii de ultimă oră. Este un salt al unei echipe, care are un reprezentant pregătit. Vorbim despre o echipă cu mii de ore de implicare pentru reușita proiectului. Spun asta pentru că e vorba despre foarte multă disciplină, precizie, profesionalism, cunoaștere. Nu e un proiect ușor, de genul ți-ai propus să sari cu parașuta de la o anumită înălțime și o faci. Între timp, până în decembrie, ne pregătim pentru doborârea a două recorduri europene FAI - Federația Ae-

ronautică Internațională". În prezent, în echipă sunt 10 profesioniști, printre care se regăsesc piloți și parașutiști cu recorduri europene și mondiale, cum ar fi Andreea Pîștea, Mihai Ilie, George Rădoi, Mishu Mihăescu și specialiști implicați în proiectele ARCA - Asociația Română pentru Cosmonautică și Aeronautică.

Cui folosește acest salt

Curioși să aflăm cum a apărut această provocare, l-am întrebat de ce a decis să o facă, la ce folosește. „Fiecăruia dintre noi. Depinde de perspectiva din care privești saltul. Orice descoperire din istoria omenirii pare o aventură înainte de a se realiza concret, iar după este doar un nou prag de depășit pentru alții. Echipa Machine Man nu pornește de la zero, ci de la 41 de km, ultima frontieră la care s-a ajuns până în prezent prin saltul lui Alan Eustace, din 2014", a spus Bogdan Petre.

Nici Alan Eustace nu a pornit de la zero cu saltul lui, ci de la 39 km, altitudine atinsă în 2012 de Felix Baumgartner, care a urcat în stratosferă într-o capsulă presurizată, trasă de un balon uriaș cu heliu, după care a fost în cădere liberă timp de mai mult de patru minute, în cadrul proiectului RedBull Stratos.

La rândul lui, Felix Baumgartner a fost mentorat de Joe Kittinger, colonel în aviația americană, care a urcat în 1960 la 31.333 de metri cu ajutorul unui balon umflat cu heliu.

„După 50K, va veni cu siguranță altcineva și va urca și mai sus și mult mai ușor. Asta este știința. Urcare în gol pe scara noului, a cunoașterii și a inovației ca să umpli golul cu ce ai găsit acolo", a explicat Bogdan Petre.

Banii sunt și ei o componentă importantă în acest demers

Reprezentanții Red Bull nu au făcut publică suma la care s-a ridicat sponsorizarea sportivului austriac, care a inclus finanțarea echipamentului tehnic, antrenamentele și cheltuielile cu personalul.

„Sponsorizarea pe care Red Bull a oferit-o a fost una gigantică, fără doar și poate. Nu doar că sportivul pe care compania l-a susținut a reușit să doboare record după record, dar cu audiența uriașă, de care evenimentul s-a bucurat pe întreaga planetă, s-a înțeles mai mult decât oricând mesajul băuturii energizante, care până acum părea de ordinul SF. Este un produs care-ți dă aripi", a explicat atunci expertul David Haigh, citat de cotidianul britanic *The Telegraph*.

După saltul lui Felix Baumgartner, potrivit lui Haigh, Red Bull a intrat în categoria marilor branduri, alături de Coca-Cola și Pepsi. Valoarea brandului Red Bull a ajuns atunci rapid la 5 miliarde de dolari, după saltul lui Felix Baumgartner, conform estimarilor specialistilor.

În cazul recordului lui Alan Eustace, costurile nu au fost făcute publice, dar impactul științific a făcut înconjurul lumii, iar rezultatele spectaculoase pentru industria aeronautică au ținut prima pagină a unei întregi comunități științifice.

14 Minutes From Earth

Ultimul salt în cădere liberă a fost efectuat cu succes în 25 octombrie 2014, când Alan Eustace, vicepreședinte senior Google, pilot și parașutist, a sărit de la 41.419 m în cadrul proiectului StratEx, dezvoltat de Stratospheric Explorer și Paragon Space Development Corporation.

StratEx a fost conceput pentru a crea un mod, un sistem sigur și ieftin de a explora stratosfera. Și care poate fi reutilizat, spuneau atunci reprezentanții StratEx.

Un film documentar despre călătoria lui Eustace, „14 Minutes From Earth", aflat deja pe Netflix, dezvăluie modul în care acesta a transformat parașutismul stratosferic într-un proiect de inginerie, dezvoltând un nou costum spațial, adunând o echipă de producători de baloane și efectuând teste.

„Pentru mine, temerarii sunt oameni care încearcă să facă lucruri nebunești în care există o mulțime de variabile care nu sunt cunoscute și șansele de a fi răniți sau uciși sunt foarte mari. Am fost salvat de o tehnologie incredibilă pe care echipa mea a proiectat-o", declara Eustace.

USURARE AMESTECATĂ CU DURERE
După știrea că Derek Chauvin a fost condamnat pentru crimă - moment privit ca un test esențial al tragerii la răspundere a Poliției -, două femei din Atlanta se îmbrățișează, pe fundalul unei picturi murale a lui George Floyd

POATE AMERICA SĂ PROFITE DE ACEST MOMENT?

PENTRU CA ȚARA SĂ MEARGĂ MAI DEPARTE DUPĂ CONDAMNAREA ISTORICĂ A UCIGAȘULUI LUI GEORGE FLOYD, JOE BIDEN TREBUIE SĂ REPARE CRIZA DIN JUSTIȚIA PENALĂ LA A CĂREI CREARE A CONTRIBUIT.

VREAU SĂ PURTĂM O CONVERSAȚIE DURĂ despre rasă, despre nedreptate și despre posibilitatea ca America să profite de momentul fără precedent în care ne aflăm chiar acum, după ce procurorii și un juriu l-au declarat, în sfârșit, responsabil de faptele sale pe un ofițer de poliție violent care a ucis o persoană de culoare, neînarmată, pentru a aborda în cele din urmă problemele sistemice care ne-au adus în acest punct. Dar mai întâi aș vrea să vorbesc nu despre rasism și crimă, ci despre untul de arahide. Da, unt de arahide. Imaginați-vă pentru o clipă că FDA emite o decizie de retragere de urgență, la nivel național, a untului de arahide. Totul. Cremos și crocant. Produsele organice scumpe și mărcile super procesate din magazine. Chiar și produsele care au unt de arahide, de la Uncrustables până la Captain Crunch, trebuie să dispară. Nu știu dacă alte țări folosesc untul de arahide ca în SUA, dar în Statele Unite este peste tot - micul dejun, prânzul, gustările, deserturile - nu poți să îl eviți. Aproximativ 94% din gospodăriile americane au cel puțin un borcan în dulap și procentul nu ia în considerare nici celelalte nenumărate alte produse cu unt de arahide ca ingredient. Este omniprezent. Dar, în America mea distopică, am aflat cu tristețe că acest aliment de bază ucide mai mulți oameni zi de zi, inclusiv copii din toată țara. Imaginați-vă acum știrile locale și naționale care prezintă o familie care traversează cu tristețe propria casă și identifică cu atenție toate produsele gustoase cu unt de arahide, pe care le aruncă la gunoi. A fost un proces dureros, dar au reușit. Și a fost un film pe care toată lumea să-l vadă. Cu excepția faptului că au uitat din greșeală cutia cu batoane de granola din unt de arahide și o cutie de înghețată care are un vârtej de unt de arahide în ea. Sperăm că se vor prinde de asta mai târziu și le vor arunca, dar cine știe?

Ești capabil să vizualizezi acest scenariu cu mine? Sunt de o viață pasionat de unt de arahide, iar o astfel de situație este cel mai rău coșmar al meu. Dar, fie că mă credeți sau nu, este cea mai bună metaforă pe care o pot oferi pentru momentul în care ne aflăm chiar acum, ca țară, atunci când vine vorba de intersecția dintre drepturile civile, drepturile omului, brutalitatea Poliției și încarcerarea în masă. Condamnarea ofițerului de poliție din Minneapolis Derek Chauvin, pentru rolul său central în asasinarea lui George Floyd, a fost un lucru bun. La naiba, chiar și conservatorul evanghelic Pat Robertson a fost de părere că Chauvin ar trebui „aruncat în închisoare". Și, peste câteva luni, bănuiesc că va primi cea mai dură sentință disponibilă.

URMĂRILE
(Partea de jos) Oamenii se adună în Piața George Floyd din Minneapolis, după anunțarea verdictului. (Pe mijloc) Chauvin, în noua sa uniformă. (Extrema dreaptă) Avocatul, familia și prietenii lui Floyd își iau un moment pentru a sărbători victoria din proces.

Dar eu, în calitate de activist de justiție socială care luptă de 25 de ani pentru drepturile civile și ale omului, văd condamnarea lui Chauvin și toată acoperirea mediatică a procesului și a verdictului ca pe ceva asemănător cu recunoașterea faptului că untul de arahide ucide mii de oameni, că întreaga industrie a untului de arahide este putredă și strâmbă și periculoasă. Iar faptul că o familie aruncă o parte dintre produsele lor din unt de arahide doar zgârie cumva suprafața rezolvării adevăratei probleme. Nu. Nici măcar nu o rezolvă pe deplin pe cea a familiei.

Statele Unite traversează o criză complexă, sistemică, la nivel național, în ceea ce privește violența Poliției și a încarcerării în masă. Această națiune arestează aproape 10 milioane de oameni pe an. În fiecare zi, aproape 2,5 milioane de americani sunt în închisoare. Acesta nu este doar cel mai mare număr de oameni închiși din orice țară din lume, ci cel mai mare număr de oameni închiși din orice țară din istoria lumii. Aproape 5 milioane de oameni din această țară sunt sub control judiciar sau eliberați condiționat - de asemenea, un record mondial.

FOTO: DIN STÂNGA: CHANDAN KHANNA/AFP/GETTY; MINNESOTA DEPARTMENT OF CORRECTIONS/GETTY; NATHAN HOWARD/GETTY

Trăim în națiunea încarcerării. Închisorile costă SUA o cifră uimitoare de 80 de miliarde de dolari pe an. Poliția costă cel puțin încă 115 miliarde de dolari, dar experții consideră că estimarea este sub realitate. Anul trecut, doar NYPD a cheltuit peste 10 miliarde de dolari. Se cheltuiesc miliarde în plus pentru acoperirea costurilor continue ale abaterilor polițiștilor. Este simultan o dependență și o industrie - și este revoltător.

Ceea ce tocmai am realizat prin condamnarea lui Derek Chauvin, în comparație cu mărimea, profunzimea și complexitatea problemei cu care ne confruntăm, este clar mai bine decât nimic, dar vreau să înțelegeți că este mai aproape de nimic decât de o schimbare sistemică profundă de care are nevoie această națiune chiar acum. Este o realizare majoră pentru familia lui George Floyd și, cu siguranță, pentru toți cei care am luptat pentru această tragere la răspundere. Dar, dacă impactul vizează sau nu întreaga națiune, rămâne încă de văzut.

De ani de zile, această țară are o medie de aproximativ trei persoane ucise pe zi de către Poliție. Uneori numărul urcă mult mai mult, dar este rar să treacă o zi fără ca polițiștii din această țară să nu omoare pe cineva. Poliția din tot Regatul Unit a ucis cinci persoane anul trecut.

Am aruncat o privire rapidă în baza de date „Killings by Police" pentru 2020, începând cu 31 decembrie și și parcurgând înapoi restul anului pentru a vedea dacă aș putea găsi zile în care poliția americană să fi ucis cinci oameni într-o singură zi. Nu mi-a luat mult să găsesc una.

La 10 decembrie 2020, poliția americană a ucis cinci persoane în cinci state diferite - câte una în Delaware, Indiana, Texas, Virginia și Virginia de Vest. Am derulat încă puțin și am descoperit că au ucis încă cinci persoane în cinci state diferite pe 4 decembrie - Arizona, New York, Ohio, West Virginia (din nou) și Washington. Și tot așa. Înțelegi ce zic? Poliția din SUA ucide mai mulți oameni într-o zi decât poliția din majoritatea națiunilor dezvoltate ucide într-un an. În unele țări, trece un an întreg fără ca Poliția să ucidă o singură persoană.

Zilnic, oameni din întreaga lume îmi scriu pentru a mă ruga să le explic cum este posibil ca atât de mulți bărbați, femei și copii să fie uciși de polițiști aici. Nu glumesc cu asta și nici nu sunt ironici – pur și simplu sunt uimiți. Nici măcar nu-și pot imagina. Oamenii din întreaga lume au văzut ce i-a făcut, de fapt, Poliția lui George Floyd: deși acesta le-a spus de 27 de ori ofițerilor care îl țineau că nu poate respira, el a murit sub presiunea și greutatea

„RĂSPUNDEREA ESTE ÎNCĂ EVAZIVĂ PENTRU APROAPE 99% DINTRE FAMILIILE AI CĂROR OAMENI DRAGI SUNT UCIȘI DE POLIȚIE".

FOTO: CLOCKWISE FROM BOTTOM LEFT: ERIK MCGREGOR/LIGHTROCKET/GETTY; GILES CLARKE/GETTY; BILL CLARK/CQ ROLL CALL/GETTY

ofițerului, care a rămas deasupra lui timp de încă patru minute. Acest lucru a provocat atât de multă furie și revoltă, încât au izbucnit proteste în peste 100 de țări.

Iar săptămâna trecută, când un juriu incredibil de divers format din șapte femei și cinci bărbați l-a condamnat repede pe ofițerul de poliție din Minneapolis Derek Chauvin, pentru toate acuzațiile privind uciderea brutală a lui George Floyd, a fost un moment fără îndoială important. A fost un moment de răscruce. Dacă juriul ar fi decis să meargă pe altă cale, cred cu adevărat că națiunea noastră ar fi izbucnit în furie și într-o scufundare în disperare nemaivăzută de la asasinarea lui Martin Luther King în 1968, când au izbucnit revolte în peste 100 de orașe americane.

Dar, în acest caz, juriul și-a făcut treaba. Nu a avut nici măcar o singură întrebare pentru judecător. Acuzarea, realizată nu de procurorii locali, care au refuzat să depună acuzații, a fost pusă la punct de procurorul general al Minnesota, Keith Ellison, care a fost primul musulman din Congres și este acum primul procuror general afro-american și musulman din acest stat. Și-a făcut, de asemenea, treaba. A fost cea mai magistrală și minuțioasă urmărire penală a unui ofițer de poliție american din istoria acestei țări. Și, ca moment singular, este istoric. Contează.

„POLIȚIA DIN SUA UCIDE MAI MULȚI OAMENI ÎNTR-O ZI DECÂT POLIȚIA DIN MAJORITATEA NAȚIUNILOR DEZVOLTATE UCIDE ÎNTR-UN AN.“

Dar să revenim la untul de arahide.

Condamnarea lui Derek Chauvin este ceva echivalent cu momentul în care FDA solicită retragerea la nivel național a untului de arahide și o singură familie curăță majoritatea, dar nu toate produsele care conțin unt de arahide din casa lor. Asta nu rezolvă problema nici măcar pentru acea familie. Al naibii de sigur că nu rezolvă problema untului de arahide pentru blocul sau cartierul lor, sau orașul, județul, statul sau regiunea respectivă. Ce se întâmplă pentru o familie izolată nu înseamnă nimic pentru națiune.

Ceilalți ofițeri implicați în uciderea lui George Floyd nici măcar nu au fost încă judecați și condamnați. Răspunderea este încă evazivă pentru familia lui George Floyd. Și este la fel de evazivă pentru aproape 99% dintre familiile ai căror oameni dragi sunt uciși de poliție. Poliția din aceeași regiune în care a fost ucis George Floyd tocmai a fost acuzată de împușcarea și uciderea unui tânăr tată de culoare pe nume Daunte Wright, în timpul procesului Derek Chauvin. Și nenumărați ofițeri din tot statul care au făcut un rău extraordinar nu au fost niciodată trași la răspundere. Este încă norma în acest moment.

Cunosc familia lui George Floyd. Sunt prieten apropiat cu toți avocații care îi reprezintă. M-a impresionat să-i văd, la câteva minute după verdict, pe președintele Joe Biden și vicepreședintele Kamala Harris chemându-i și felicitându-i pentru rezultatul procesului. Sunt un critic dur al istoriei urâte a lui Joe Biden când vine vorba de justiție penală. Îl văd cu adevărat ca tatăl fenomenului actual al încarcerării în masă. Realizarea sa legislativă cea mai semnificativă de-a lungul mulților ani pe care i-a petrecut în Senat a fost ceea ce obișnuia să numească cu mândrie „Biden Crime Bill“, care a instituționalizat, a finanțat și a crescut încarcerarea în masă într-un ritm exploziv. Această lege, adoptată în 1994, a cauzat mai mult rău comunităților de culoare decât orice legislație din ultimii 40 de ani.

Dar în momentele după ce Chauvin a fost condamnat, președintele Biden a apelat la ceea ce cred că

SEMNE DE NECAZ
În fiecare zi, 2,5 milioane de oameni din SUA sunt în închisoare, mai mult decât oriunde altundeva în lume (stânga sus: penitenciarul de stat din Louisiana). (Stânga jos) Se formează un zid albastru în Brooklyn, New York, în iunie anul trecut, în urma unui protest împotriva brutalității poliției. (Mai sus) Procurorul general al Minnesota, Keith Ellison, care a reunit echipa de procurori care a judecat cazul Chauvin.

este cea mai mare superputere a lui. Faţă în faţă cu o persoană care suferă, este cel mai empatic preşedinte din istoria modernă a acestei ţări. După ce şi-a pierdut soţia şi fiica tânără într-un oribil accident de maşină, şi pe fiul său Beau din cauza unui tragic cancer la creier, el cunoaşte cel mai bine durerea decât orice oficial pe care-l cunoaştem.

Provocarea constantă pentru Biden este aceeaşi cu provocarea pentru America: poate să ducă empatia şi atenţia sincere pe care le-a arătat familiei lui George Floyd, această familie care a suferit ceea ce au suferit mii de familii de-a lungul anilor, şi să le îndrepte spre problemele sistemice profunde ale nedreptăţii şi brutalităţii poliţiei, dar şi a încarcerării în masă care au cauzat de fapt uciderea bărbatului? Aceasta este marea întrebare.

Când Joe Biden i-a rostit cuvinte de consolare lui Gigi, fiica tânără a lui George Floyd, şi a spus că vrea să o ducă la Casa Albă, cred că gestul a venit din cel mai bun loc din inima lui. Ceea ce vreau să ştiu este dacă Joe Biden este dispus să încline empatia pe care o are faţă de indivizii răniţi de violenţa poliţiei şi de încarcerarea în masă către sistemele nedrepte pe care el le-a imaginat şi construit de fapt.

Într-un mod ciudat, am crezut întotdeauna că Joe Biden, după ce a elaborat schema pentru cea mai punitivă şi mai carcerală legislaţie federală din istoria americană modernă, ar trebui să fie calificat şi priceput în mod unic să o dărâme. Pentru că, fără a aborda profunda criză sistemică a drepturilor civile cu care se confruntă această naţiune şi fluxul sângeros de victime pe care aceasta o produce, prietenia lui la nivel individual cu o atare persoană sună puţin găunos.

O prescripţie pentru progres

Am descris problemele noastre şi dilema în care se află naţiunea noastră chiar acum, dar vă rog să-mi permiteţi să fiu plin de speranţă, pentru restul timpului nostru împreună. Pentru că am o veste bună: Joe Biden poate îmbunătăţi o mulţime de lucruri.

Biden nici măcar nu are nevoie de Congres pentru a duce la îndeplinire atâtea politici importante. Congresul poate şi ar trebui, de asemenea, să profite de acest moment pentru a aborda drepturile civile şi drepturile omului într-un mod nemaivăzut de la primii ani ai preşedinţiei lui Lyndon Johnson. Guvernatorul, procurorul general, legislativul de stat, primarul, procurorul de district, consiliul local al oraşului şi chiar consiliul şcolar pot rezolva problemele cu care ne confruntăm. Dacă spun că nu pot sau nu au puterea de a face ceva, mint. Toţi au construit împreună aceste sisteme nedrepte şi va fi nevoie de fiecare persoană aflată la putere pentru a le demonta.

Însă preşedintele Statelor Unite are şansa de a da tonul întregii ţări pentru a schimba în bine justiţia rasială şi penală. El trebuie. Şi dacă nu, va oferi atât de multor lideri din toată ţara permisiunea de a scăpa şansa apărută în acest moment.

Conduc o organizaţie numită Proiectul de Drept Grassroots. Personalul nostru format din aproape 30 de organizatori, autori de politici şi avocaţi pentru drepturile civile a iniţiat şi dus până la adoptare mai multe legi, a ajutat la alegerea a zeci de agenţi ai schimbării din toată ţara şi a oferit sprijin esenţial pentru aproape 100 de familii afectate de rasism, violenţa poliţiei şi încarcerarea în masă, inclusiv familiile Ahmaud Arbery, Breonna Taylor şi George Floyd.

Cu aproape un an în urmă, personalul nostru a început să elaboreze cel mai robust plan de acţiune pentru

„STATELE UNITE NU AU NEVOIE DE MAI MULTE CONVERSAŢII DESPRE RASĂ ŞI RASISM; AVEM NEVOIE DE DREPTATE, RESPONSABILITATE, SCHIMBARE ŞI RESTAURARE.“

FOTO. ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC, DIN DREAPTA: PATRICK T. FALLON/AFP/GETTY; GEOFFROY VAN DER HASSELT/AFP/GETTY; TOM WILLIAMS/CQ-ROLL CALL/GETTY

aceste probleme creat vreodată pentru un viitor candidat la preşedinţie. Luni de zile, ne-am întâlnit cu echipa de tranziţie Biden-Harris pentru a realiza strategii pentru mai mult de 60 de poziţii politice privind justiţia rasială şi penală, pe care speram că le vor adopta şi le vor pune în aplicare.

Întârzierile în ocuparea funcţiilor cheie pentru schimbare fără îndoială au întârziat o parte din lucrarea lui Biden pe aceste probleme. Abia la aproape 100 de zile de la intrarea în activitate a noii administraţii democrate, Senatul a confirmat-o pe avocata drepturilor civile Vanita Gupta drept funcţionarul nr. 3 din Departamentul de Justiţie; Kristen Clarke, care urma să conducă Divizia pentru Drepturile Civile a DOJ, nu fusese confirmată încă în aprilie. Dar trebuie să avanseze.

Administraţia Biden trebuie să depună imediat acuzaţii federale împotriva celor mai răi ofiţeri din această ţară care au făcut rău profund. Multe dintre aceste dosare, precum cele împotriva ofiţerilor care i-au ucis pe Eric Garner şi Tamir Rice, au fost deschise în timpul administraţiei Obama, ceea ce le-a permis în mod tragic să ajungă la Departamentul de Justiţie (DOJ) din perioada Trump, care a pierdut intenţionat fiecare caz. Oficialii DOJ din perioada administraţiei Obama mi-au spus personal că au crezut cu atâta încredere că Hillary Clinton va câştiga în 2016 încât nu şi-au imaginat niciodată că acele cazuri vor fi predate unor oameni precum foştii procurori generali ai lui Trump, Jeff Sessions şi Bill Barr.

Nici aici, nici acolo acum. Actualul procuror general Merrick Garland trebuie să reancheteze acele cazuri vechi şi multe altele asemenea acestora, inclusiv cele ale ofiţerilor care i-au ucis pe Philando Castile, Breonna Taylor şi mulţi alţii. Aceste cele mai grave răni trebuie vindecate. Statele Unite nu au nevoie de mai multe conversaţii despre rasă şi rasism; au nevoie de dreptate, responsabilitate, schimbare şi restaurare.

Administraţia Biden trebuie să extindă modelul DOJ şi să practice investigaţiile asupra fiecărei forme de conduită necorespunzătoare a poliţiei şi a procurorilor - adică încercând să stabilească dacă există dovezi ale unui tipar de comportament discriminatoriu vs. incidente izolate - şi să promoveze decrete de consimţământ extrem de robuste, care sunt acorduri obligatorii pentru a schimba politicile şi rezultatele la nivel local.

DOJ a anunţat că astfel de investigaţii sunt acum în desfăşurare în departamentele de poliţie din Minneapo-

FORŢE MOBILIZATOARE
(Stânga, de sus) Kristen Clarke, alegerea lui Biden pentru a conduce Divizia Drepturilor Civile a DOJ; un protest Black Lives Matter la Paris - unul dintre sutele de proteste din întreaga lume după moartea lui Floyd. Multe propuneri solicită redirecţionarea fondurilor către alternative la poliţie, cum ar fi facilităţi pentru a ajuta persoanele fără adăpost (mai jos: un adăpost în North Hollywood, California).

lis și Louisville. Aș putea numi încă 100 care au nevoie de același tratament imediat, inclusiv Departamentul de Poliție din Chicago, NYPD, LAPD, Departamentul de Poliție din Houston și multe altele.

Administrația Biden trebuie să lărgească acest model și să ducă investigațiile și decretele de consimțământ dincolo de departamentele de poliție, pentru a determina și responsabilitatea procurorilor locali. Fiecare persoană care a fost acuzată și condamnată în mod greșit în această națiune a fost victima unei abateri grave din partea parchetelor, care nu sunt niciodată trase la răspundere într-un mod semnificativ. Asta trebuie să se termine imediat.

Administrația Biden trebuie, de asemenea, să mărească în mod serios finanțarea și personalul Diviziei penale a DOJ, care anchetează abaterile de la lege ale polițiștilor și gardienilor de închisoare și a infracțiunilor de ură. Este extrem de subfinanțată și cu personal insuficient - și, ca urmare, este adesea ineficientă.

În cadrul acelei unități, ar trebui creată o bază de date cu dovezi de conduită necorespunzătoare a poliției, care să fie disponibilă publicului și care să includă rapoarte de stat, la fel cum departamentele de poliție raportează acum datele către Registrul Unic al Criminalității de la FBI. Această raportare trebuie să fie obligatorie și să includă fiecare formă de abatere a Poliției. Eșecul participării depline a departamentelor de poliție ar trebui să ducă la revocarea oricărei finanțări federale pe care o primesc.

Mai mult, administrația Biden trebuie să extindă în mod semnificativ investigațiile DOJ privind abuzurile de aplicare a legii în centrele de detenție a migranților. Au fost amplu documentate de jurnaliști, dar administrația nu pare să le ia în serios.

Spre finalul administrației Obama, au avut peste 10.000 de cereri de grațiere și comutări de sentință la care nu au răspuns niciodată. Din nou, mi s-a spus că au presupus întotdeauna că administrația Clinton care ar fi urmat va rezolva lucrurile de acolo de unde au rămas. În ultimele zile pe care le-a mai avut Departamentul de Justiției al administrației Obama, s-au grăbit și au rezolvat cât mai multe dintre aceste cereri, dar au lăsat mii de familii cu inima frântă din cauza lipsei de acțiune. Administrația Biden nu trebuie să aștepte ani de zile pentru a face acest lucru. Președintele are puterea de a schimba sentințe și de a grația persoanele deținute în închisorile federale. Administrația Biden ar trebui să folosească această putere pentru a ierta pe cei care nu prezintă un risc pentru comunitate, în special persoanele în vârstă sau pe cei care au fost condamnați conform legilor nedrepte.

Pentru a realiza acest lucru, administrația Biden trebuie să înceapă prin mărirea biroului de grațiere și comutări și să-l populeze cu actuali și foști apărători publici. Un motiv principal pentru care acest sistem a eșuat în săptămânile de final ale administrației Obama nu a fost doar pentru că nu avea personal suficient și nu avea suficientă finanțare, ci și pentru că nu avea personalul divers care să cunoască cu adevărat drumul din jurul acestor cazuri și cereri.

În plus, Joe Biden trebuie să comute toate condamnările la moarte existente la cel mult închisoare pe viață. Când administrația Obama nu a respectat acest lucru, a însemnat pur și simplu că oamenii pe care administrațiile anterioare au ales să nu-i execute să fie apoi brutal executați de administrația Trump. Biden trebuie să schimbe sentințele sau cazurile pot fi din nou transmise următorului președinte conservator.

Joe Biden a spus în repetate rânduri ceva care ne-a uimit pe majoritatea dintre noi, cei care luptăm pentru dreptate și schimbare. El continuă să afirme că departamentele de poliție au nevoie de mai multă finanțare și sprijin. Dar nu au. SUA are poliția cu cea mai mare finanțare din lume, iar procentul din bugetele locale prin care se finanțează Poliția a crescut cu peste 50% în unele orașe. Repet: poliția americană nu are nevoie de mai multe finanțări.

Dar Joe Biden ar putea într-adevăr finanța inteligent alte căi spre siguranța publică pe care o solicită o mare majoritate a americanilor. Congresul aprobă bugetul, dar președintele îl prezintă. Administrația Biden-Harris ar trebui să includă în prezentarea bugetului mai multe priorități ale justiției penale pentru siguranța publică. Administrația Biden ar trebui să finanțeze o modernizare completă a centrelor locale de răspuns 911, astfel încât să poată direcționa în mod corespunzător apelurile către echipe mai calificate în sănătate mintală și în consum de substanțe. Chiar acum, când orice familie sună la 911

RĂSPUNS FEDERAL
Rolul esențial al lui Joe Biden în elaborarea unor legi dure de justiție penală, deseori criticate, în anii '90 i-ar putea oferi un avantaj în abordarea problemelor sistemice care au rezultat, spune autorul (mai sus: președintele transmite observații națiunii după verdictul Chauvin).

FOTO. DIN STÂNGA: BRENDAN SMIALOWSKI/AFP/GETTY; STEPHEN MATURE

pentru ajutor, apare un ofițer de poliție înarmat și adesea supărat.

Administrația Biden ar putea finanța, de asemenea, facilități de tratament pentru persoanele care consumă substanțe și centrele de criză pentru sănătate mintală. Ar trebui să acorde subvenții jurisdicțiilor și statelor locale pentru a investi în alternative la încarcerare, inclusiv justiție restaurativă, tratament pentru droguri și sănătate mintală, oportunități educaționale, programe de formare profesională și asistență pentru locuințe.

Ar trebui să finanțeze integral statele pentru a investi în sisteme de urmărire și pentru publicarea tuturor datelor din justiția penală, inclusiv date privind contactele poliției cu cetățenii, opririle poliției, arestările, deciziile de condamnare și condamnările. Și, în cele din urmă, acestea ar trebui să finanțeze integral departamentele federale, personalul și programele care vor fi însărcinate în întregul guvern cu verificarea corectitudinii condamnărilor, precum și cu tragerea la răspundere a poliției și a procurorilor.

Toate acestea trebuie făcute fără a arunca imprudent și mai mulți bani în departamentele de poliție.

Tot ce tocmai am descris se află în puterile prezidențiale ale lui Joe Biden de a acționa în grabă. Cu toate acestea, în Congres sunt acum două proiecte de lege foarte importante, care vor trebui probabil comasate în mod inteligent înainte de a fi adoptate – Legea George Floyd privind politicile în justiție, care are ca scop combaterea conduitei necorespunzătoare a poliției, a utilizării excesive a forței și a prejudecății rasiale în poliție, și Legea RESPIRĂ, care urmărește să devieze resursele federale de la închisori și poliție și să le investească în alte metode de siguranță comunitară. Legea George Floyd a fost adoptată de Camera Reprezentanților în urma unui vot aproape pe linie în martie, dar nu a avansat în Senat; Legea RESPIRĂ nu a venit încă la vot.

Joe Biden trebuie să transmită clar Congresului că dorește adoptarea acestei legislații în 2021. Acum este momentul. Dacă nu reușește să-și preseze aliații cu privire la acest lucru acum, elanul pentru a face astfel de lucruri anul viitor poate să dispară și poate că nici măcar nu are o majoritate congresuală cu care să lucreze în următorii doi ani.

În ultima vreme, aproape 150 de reforme diferite foarte credibile au trecut deja în toată țara în ceea ce privește imunitatea calificată, dezincriminarea și legalizarea canabisului și a altor droguri, o revizuire a sistemelor 911 pentru a transmite un procent semnificativ de apeluri spre alte echipe de intervenție decât Poliția, eliminarea cazierelor judiciare determinate de războiul împotriva drogurilor și multe altele. Dar încetarea imunității calificate, care protejează poliția de procese și multe altele, nu a trecut încă în 48 de state. Și acestea sunt doar două politici între sute care trebuie abordate. Acest lucru vă arată amploarea a ceea ce a mai rămas de făcut.

Poate fi realizat. Totul. Bucată cu bucată. Politică cu politică. Dacă nu este? America va continua ciclul vicios în care ne aflăm chiar acum - unul în care nedreptatea rasială și violența polițienească aduc în mod repetat această țară în genunchi. Simt că o majoritate tot mai mare de americani sunt epuizați de acest ciclu previzibil și traumatic, dar îl vom rupe de fapt? Noi putem. Văd calea înainte, dar a o vedea și a o face sunt două realități foarte diferite.

➤ **Shaun King,** *un activist de lungă durată în domeniul justiției sociale, este cofondator și director executiv al Proiectului de Drept Grassroots, care lucrează pentru transformarea justiției polițienești și penale din America.*

EFECT DE UNDĂ
Printre propunerile despre care autorul speră să se îndeplinească în urma condamnării lui Chauvin: Biden pune capăt pedepsei cu moartea.
Oamenii se adună în Piața George Floyd din Minneapolis după ce a fost anunțat verdictul de vinovăție pentru toate acuzațiile (jos)

„JOE BIDEN, DUPĂ CE A ELABORAT SCHEMA PENTRU CEA MAI PUNITIVĂ LEGISLAȚIE FEDERALĂ DIN ISTORIA MODERNĂ A SUA, AR TREBUI SĂ FIE CALIFICAT ÎN MOD UNIC PENTRU A O DOBORÎ“.

CĂLĂTORII

Vine QRvacanța la plajă!

După aproape un an și jumătate de pandemie, restricțiile, regulile de igienă și distanțare socială și, mai ales, campaniile susținute de vaccinare par să-și fi atins parțial scopul. Statele își redeschid granițele și planificarea mult așteptatei vacanțe de vară, la mare, la plajă, este, în momentul de față, o certitudine. Singura diferență față de „vremurile normale" pare a fi „QR"-ul, dovada fizică sau digitală a vaccinării anti-COVID-19, a efectuării unui test PCR sau a trecerii prin boală.

GRECIA, BULGARIA, TURCIA, Italia, Spania, Portugalia, etc. Țările în care se află majoritatea destinațiilor externe preferate de români pentru vacanța de vară și-au deschis porțile pentru turiști sau sunt pe cale să o facă. Condițiile de călătorie sunt diferite, de la stat la stat, și se schimbă permanent, în funcție de evoluția COVID-19. Dar, un lucru este cert: majoritatea solicită dovada vaccinării anti-COVID-19, test PCR COVID-19 negativ efectuat cu cel mult 72 de ore înainte sau o dovadă a infectării cu SARS-CoV-2, pe hârtie și/sau electronic. De asemenea, la intrarea în aproape orice țară turiștii pot fi testați aleator și trebuie completat un formular PLF (Passenger Locator Form). În cazul Greciei, de exemplu, PLF-ul se completează online, cu cel puțin 24 de ore înainte de intrarea în țară, și la vamă se prezintă codul QR unic primit.

„În mod cert, pandemia influențează lista destinațiilor disponibile, întrucat condițiile de călătorie se schimbă de la o țară la alta, încadrarea în «semaforul» țărilor fluctuează, iar dacă nu ești vaccinat și te întorci dintr-o țară de pe lista roșie stai în carantină. Destinațiile se deschid rând pe rând, dar fiecare stat are cerințele proprii: unele țări te primesc doar cu vaccinul, cum ar fi Spania, altele cer test COVID-19, cum ar fi Grecia, Seychelles sau Tanzania, iar altele acceptă și test rapid... Trebuie să te informezi bine înainte de plecare, dar și înainte de a te întoarce în România, să nu ai surprize. Nu o dată mi s-a întâmplat să se schimbe lucrurile peste noapte și să fie nevoie de teste PCR sau rapide, ori să se impună carantina pentru cei care nu s-au vaccinat", a declarat, pentru *Newsweek România*, Răzvan Pascu, consultant Marketing Turistic & Antreprenor Turism.

Abia de la 1 iulie ar urma să putem merge în concediu mai ușor cu „certificatul verde european" sau „pașaportul COVID-19", cum i se mai spune, care va atesta că titularul său a fost vaccinat anti-COVID-19, are un test PCR negativ recent ori este imunizat după o infecție cu SARS-CoV-2.

Informații actualizate despre condițiile de călătorie pot fi consultate pe site-ul Ministerului Afacerilor Externe (www.mae.ro / secțiunea „Atenționări de călătorie COVID-19) și pe o hartă interactivă disponibilă pe site-ul IATA (Asociația Internațională a Transportatorilor Aerieni, www.iatatravelcentre.com).

Pandemia a schimbat topul destinațiilor de plajă

Dacă în primele luni ale anului vedete au fost destinații precum Egipt, Maldive sau Zanzibar, datorită faptului că au fost printre puținele locuri în care s-a putut merge fără restricții, doar cu un test PCR negativ, oferta pentru vacanța de vară, iunie – septembrie, se prefigurează ca în vremurile obișnuite, în contextul relaxării.

Pandemia a schimbat, însă, topul destinațiilor externe de plajă preferate de români. Grecia, Bulgaria și Turcia sunt urmate, în premieră, de Albania.

„Destinațiile externe în care merg un număr mare de turiști sunt Grecia, Turcia, Bulgaria, Spania. Turiștii se orientează în funcție de restricțiile pentru țara respectivă. De exemplu, vineri, 21 mai, Bulgaria a intrat pe lista verde și acest lucru s-a simțit imediat în vânzări. Tot în aceeași zi, Turcia a ieșit de pe lista roșie. Cu test pentru cei vaccinați, nu se mai stă în carantină la întoarcere. Cei nevaccinați sau aflați între doze pot face testul pentru întoarcerea în România chiar la hotelul la care sunt cazați. Testul costă 25-30 euro/persoană", a declarat, pentru *Newsweek România*, Alin Burcea, CEO Paralela 45.

„Cele mai mari vânzări le avem pe Grecia, Turcia, Bulgaria și Albania. Dacă până acum turiștii erau sceptici în a se testa pentru a călători, acum din ce în ce mai mulți acceptă testarea. În același timp, din ce în ce mai mulți turiști sunt vaccinați și călătoresc fără restricții. În cazul Albaniei, nu se cere turiștilor nici test, nici dovada vaccină-

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

rii ori a faptului că au fost bolnavi și au anticorpi", a spus și Mădălina Balaiban, CEO Hello Holidays.

Albania a fost menționată și de Răzvan Pascu: „în top rămân Grecia, Turcia și Bulgaria, dar vin din urmă și țări precum Croația, Muntenegru sau Albania (...) S-au vândut bine și circuite în Islanda la vară, la fel și safari în Tanzania plus plajă în Zanzibar".

Ca idee, dacă din București până pe plajele din nordul Greciei se poate ajunge cu mașina în circa 8-10 ore (cca. 600 km), până în Albania, în stațiunea Saranda, de exemplu, sunt 1.050 de kilometri (cca. 13-14 ore).

Vacanțe mai multe și mai scumpe

„Având în vedere că nu s-a mai putut merge o perioadă în vacanțe, turiștii sunt dispuși să aloce bugete mai mari acum. Tendința este de mai multe vacanțe pe an, mai scurte, de 5/7 zile (...) Bugetul mediu a crescut la circa 600 euro/persoană/sejur", a precizat Alin Burcea.

„Turiștii sunt mai atenți în ceea ce privește cazarea, poziționarea hotelului ori respectarea regulilor de igienă. (...) În Grecia, e o cerere mai mare față de alți ani pentru vile închiriate în întregime, de familii sau grupuri de prieteni, care să fie amplasate pe plajă sau foarte aproape de plajă. (...) Bugetul mediu de vacanță este mai mare decât anul trecut", spus și Mădălina Balaiban.

Iar Răzvan Pascu a menționat că „se observă o tendință de a petrece perioade mai lungi la destinație, o dorință de evadare în locuri mai puțin populare și evitarea în continuare a aglomerațiilor. Pentru o anumită categorie, nu prețul este neapărat un indicator, cât mai degrabă măsura în care sunt respectate regulile de prevenție COVID-19, curățenia, locația și facilitățile, precum room-service, SPA, loc de joacă pentru copii și, foarte important, flexibilitatea în ceea ce privește anularea sau amânarea călătoriei".

„Bugetul mediu a crescut comparativ cu anii anteriori, în principal ca urmare a faptului că nu s-a mai călătorit o perioadă lungă, iar sumele destinate acelor vacanțe au fost practic «mutate» pentru următoarele. Totodată, prețurile au crescut cam la toate serviciile, de la cazare și până la transport, astfel că românii s-au văzut practic nevoiți să aloce mai mulți bani decât altă dată pentru vacanța la plajă, plus că, în unele cazuri, se adaugă teste COVID-19", a adăugat Pascu.

ÎNOT

Calificat la Jocurile Olimpice la 16 ani

România are trei înotători calificați la Jocurile Olimpice de la Tokyo. Este vorba despre deja consacrații Robert Glință și Daniel Martin, cărora li s-a adăugat, pe ultima sută de metri liber, și David Popovici, care are doar 16 ani. – *Mihai Dută*

CAMPIONATUL EUROPEAN DE ÎNOT DE LA Budapesta, de acum două săptămâni, a adus României o medalie de aur în premieră, câștigată de Robert Glință la proba de 100 m spate, dar și o calificare frumoasă la Jocurile Olimpice a tânărului David Popovici, care a îndeplinit baremul de calificare în proba de 100 m liber, cu timpul de 48,30 secunde. La aceeași competiție, Robert Glință a obținut și medalia de argint la 50 spate, iar David Popovici a stabilit un nou record național în proba de 200 m liber. Al treilea înotător calificat la Jocurile Olimpice, încă de anul trecut, este Daniel Martin (20 de ani).

„În primul rând, aș vrea să le mulțumesc antrenorilor mei și staff-ului meu întreg. Aș vrea să le mulțumesc părinților mei, pentru că întotdeauna m-au ajutat, m-au susținut și m-au împins către tot ce am vrut să fac și mi-a făcut plăcere să fac. Aș vrea să mulțumesc Federației Române de Natație pentru tot suportul. Mă bucur că am ajuns aici, însă e doar începutul. Va trebui să dau tot ce am mai bun și la Olimpiadă, și la următoarele con-

DAVID POPOVICI
a reușit, la doar 16 ani, să se califice la Jocurile Olimpice

David Popovici (16 ani) va reprezenta înotul românesc la Tokyo, alături de Robert Glință (24 de ani) și Daniel Martin (20 de ani)

cursuri. Nu o să vă dezamăgesc, de asta sunt sigur", a declarat David Popovici.

Copilul recordurilor

Povestea sportivă lui David începe la patru ani, atunci când a fost diagnosticat cu scolioză de către medicul pediatru, care le-a recomandat părinților să-l ducă la înot.

Așa a ajuns la bazinul de la Lia Manoliu câteva veri, unde a fost inițiat de antrenorii Bogdan Stroe și Bogdan Manea.

Nu mai avusese sportivi în familie și, totuși, la un moment dat, copil fiind, și-a dorit să înceapă performanța. Așa l-a cunoscut pe antrenorul Adrian Rădulescu, cel care îl pregătește și în prezent.

La 10 ani, a doborât primul record național în proba de 50 de metri spate. Era doar începutul. În următorii ani, aveau să vină nu mai puțin de 45 de recorduri naționale în bazin scurt și 27 de recorduri naționale în bazin lung, la categoriile de vârstă sub 15, 16, 17 și 18 ani.

În 2019, David a devenit cel mai medaliat sportiv al delegației țării noastre la Festivalului Olimpic de Tineret European (FOTE) de la Baku.

Atunci a stabilit un nou record al competiției la FOTE 2019 în proba de 100 de metri liber, cu timpul de 49,82 secunde, acesta fiind și cel mai bun timp înregistrat vreodată pe această distanță de un sportiv de 14 ani.

Totodată, este și noul record național la categoriile 15-18 ani. Precedentul record era de 49,87 secunde și era deținut de către Robert Glință.

FOTO: FACEBOOK

Robert Glință, primul înotător român medaliat cu aur la campionatul european

Robert Andrei Glință a câștigat prima medalie de aur a înotului masculin românesc la un Campionat European de seniori, la ediția organizată la Budapesta în perioada 10-23 mai. Cu această ocazie a stabilit joi și un nou record național al probei de 100 m spate, după ce îl doborâse în serii (53 sec 26/100) și semifinale (52 sec 97/100). Vechea performanță îi aparținea tot lui Glință, din 27 mai 2018 (53 sec 32/100).

Medalia cucerită de Glință la Europene a fost și prima după o pauză de 17 ani, incluzând și competițiile feminine, ultima realizare fiind a Cameliei Potec în 2004, la Madrid, în proba de 200 m liber, potrivit Federației Române de Natație și Pentatlon Modern.

„Mă bucur că am reușit să sparg gheața, sunt primul medaliat cu aur la masculin. Eu sper că așa să fie, că am spart gheața și după mine vor începe să curgă alte titluri de campioni europeni. Cu mine sau cu alții care vin din spate. Spre exemplu, David Popovici, care a reușit o performanță fabuloasă, uluitoare pur și simplu, reușind să se califice la Jocurile Olimpice de la Tokyo la vârsta de 16 ani", a fost reacția lui Robert după câștigarea medaliei de aur la 100 m spate.

ROBERT GLINȚĂ a cucerit prima medalie de aur pentru România la un Campionat European de seniori

DANIEL MARTIN așteaptă cu încredere Jocurile Olimpice

Al treilea înotător român calificat la Tokyo este Daniel Martin (20 de ani). El a reușit să coboare sub baremul olimpic la 100 m spate la Campionatele Mondiale de la Gwangju, din Coreea de Sud, în 2019. Sportivul de la CSM Bacău, antrenat de Iulian Matei, a terminat cursa din serii după 53,65 de secunde, baremul A de calificare la Tokyo în proba de 100 m spate fiind 53,85. Atunci, Martin a terminat la o sutime de secundă în spatele lui Robert Glință. Daniel a primit Premiul pentru Performanță Sportivă, în cadrul Galei „Valori 2019", organizate de *Newsweek România*.

FOTO: INQUAM PHOTOS / ȘTEFAN CONSTANTIN; FACEBOOK

KISS FM

DATORITĂ VOUĂ

SUNTEM #1

RADIOUL #1 ÎN ROMÂNIA

TEAM

Conform studiului de audiență realizat în perioada 11 ianuarie - 25 aprilie 2021 de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, KISS FM este ascultat zilnic de 2.338.800 de persoane și este lider de audiență în România de 12 ani consecutiv. Vă mulțumim!

CAROL ȘI ELENA LUPESCU

„Gică" se întoarce și redevine rege

6 IUNIE 1930: ARE LOC RESTAURAȚIA CARLISTĂ. CAROL AL II-LEA s-a reîntors în țară, intrând ilegal, cu un pașaport fals. Este primit cu entuziasm de armată și, peste două zile, este proclamat rege.

Carol al II-lea a renunțat de mai multe ori la prerogativele regale: prima oară la 1 august 1919, după aventura cu Zizi Lambrino, și a doua oară la 12 decembrie 1925, după ce a cunoscut-o pe Elena Lupescu. O a treia declarație de renunțare formală este emisă la 28 decembrie 1925, la Milano.

Însă, la 6 iunie 1930, regele Carol al II-lea trimite prietenilor săi din țară o telegramă: „Sosesc cu întreaga familie. Gică". După mai multe incidente pe traseu – a rămas fără benzină la Oradea și i s-a defectat un motor al avionului – aterizează pe aeroportul din Băneasa și pleacă la Palatul Cotroceni. Au urmat ore lungi de negociere cu premierul țărănist Iuliu Maniu – PNȚCD sprijinind restaurația, în timp ce PNL se opunea – care s-au finalizat cu demisia șefului guvernului. Maniu a reușit însă să-l determine să întrerupă, formal, relația cu Lupescu și să reia legătura cu principesa Elena.

După demisia premierului țărănist, Regența instalată după decesul regelui Ferdinand l-a propus premier pe Gheorghe Gh. Mironescu, cu rol de a facilita înscăunarea lui Carol.

La 8 iunie, regenții Miron Cristea și Constantin Sărățeanu au demisionat. În aceeași zi a fost convocat Parlamentul, care i-a atribuit lui Mihai, fiul lui Carol cu principesa Elena, titlul de „Mare Voievod de Alba Iulia", iar Carol a fost proclamat rege.

4-17 IUNIE

Cea mai sângeroasă mineriadă

13-15 iunie 1990: Începe reprimarea fenomenului Piața Universității, la cererea lui Ion Iliescu, care face apel la forțele de ordine și armată „pentru a apăra puterea legal instituită prin alegerile recente". În 14 iunie, minerii conduși de Miron Cozma înnecă în sânge Capitala. Bilanțul din dosarul penal menționează: 4 decese, 1.388 de persoane vătămate, 1.250 de persoane lipsite de libertate. În decembrie 2020, ICCJ a decis ca Dosarul Mineriadei să fie refăcut de la zero.

Comuniștii rad proprietatea privată

11 iunie 1948: Prin Legea 119, votată de Marea Adunare Națională, într-o singură zi, sunt naționalizate 1.050 de întreprinderi, uzine, bănci, societăți de transport și case de asigurări. În proprietatea statului trec și resursele naturale, căile ferate și rutiere, poșta, telegraful, telefonul și Radioul Public. „Întreprinderile smulse din mâinile lacome ale exploatatorilor devin bun comun al întregului popor", titra organul de propagandă *Scânteia*.

Constituția de la 1848

11 iunie 1848: În timpul adunării de pe Câmpia Filaretului, devenită Câmpia Libertății, revoluționarii din Țara Românească citesc Proclamația de la Islaz; apoi se îndreaptă spre palatul domnitorului Gheorghe Bibescu, care, știind că nu mai are sprijinul armatei, semnează Proclamația, apoi abdică. Proclamația devine noua Constituție și prevede independența administrativă și legislativă, egalitatea drepturilor politice, desființarea robiei, împroprietărirea țăranilor.

Magic FM
always great music

MAGIC MORNING

cu Liana Stanciu

Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

BIBLIOTECA ALEPH

ABONEAZĂ-TE!

Online, prin CARD, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: RO38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: • Manpres Distribution București • Calliope S.R.L. Ploiești • Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

• E-mail: abonamente@newsweek.ro.
• Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare. Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

2 modalități simple de abonare ▸ Mergi pe www.newsweek.ro/abonamente sau completează și trimite talonul de mai jos

Newsweek

Nume, prenume ▸

Adresa completă: Str. ▸ **Nr.** ▸ **Bl.** ▸ **Sc.** ▸ **Et.** ▸ **Ap.** ▸

Localitate ▸ **Județ / Sector** ▸

Cod poștal ▸ **Telefon** ▸ **E-mail** ▸

Am achitat suma de ▸ **lei cu ordin de plată nr.** ▸

din data ▸ **către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal RO38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.**

Abonamentul va începe din luna ▸

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A. CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B. PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sect. 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

CEL MAI BUN PREȚ

Abonament PRINT+DIGITAL

3 luni: 129 lei
6 luni: 249 lei
12 luni: 489 lei

Abonament PRINT

3 luni: 89 lei
6 luni: 169 lei
12 luni: 329 lei

Abonament DIGITAL

1 lună: 18 lei
3 luni: 49 lei
6 luni: 89 lei
12 luni: 169 lei

Revista va continua să apară bilunar, cu excepția lunilor iulie și august, când va apărea lunar.

Revista Newsweek România este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României.
Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

NUCLEARELECTRICA

POWERed by People

Pentru a creste avem nevoie de lumina.

Energia nucleara aprinde

1 din 5 becuri din Romania

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025